

»SLOVENEČ« velja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej. K 100—
za pol leta „ „ „ 55—
za četrt leta „ „ „ 30—
za en mesec „ „ „ 15—
Zatonsništvo celoletno K 140—
Sobotna izdaja:
za celo leto „ „ „ K 20—
za mesec „ „ „ „ 25—

SLOVENEČ

Inserti:
Enostopna petstvarica (50 mm
širaka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 2—
uradni ranglasi, postana
tbl. . . . po K 3—
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglaš 50/50 mm K 6—
Izjava vsak dan izveniški po
nočnejek in dan po prazniku
ob 6. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. štev. 382.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštno hran.
Ljubljanske št. 650 na naročnine in št. 349 za oglaš,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.571, bozn.-horo. 7582.

Parlament.

V par dneh se snide po dolgem času narodno predstavništvo. Vsak odkrit pristajš jugoslovanske državne misli mora z veseljem pozdraviti ta dogodek. V dneh, ko nam Italija hoče iztrgati morje, na katerem leži bogastvo in bodočnost naše domovine, morajo ljudski zastopniki vseh strank nastopiti v tem vprašanju kot en mož. Oni so edini pooblašeni, da govorijo v imenu vsega jugoslovanskega naroda. Vsa zborovanja in vse manifestacije so le slabo nadomestilo napram parlamentu, ki stoji visoko na vidiku, da more čuti njegov glas in protest ves svet. Parlament mora dati mogočno moralno oporo naši mirovni delegaciji, da naj ji tudi smernice za njeno zadržanje.

Poleg tega nad vse važnega zunanje-političnega vprašanja čaka na rešitev še vrsta vprašanj, ki se tičejo notranje politike, predvsem našega gospodarstva. Ta vprašanja tvorijo žalostno zapuščeno demokratsko-socialistične vlade, ki ni bila samo nezmožna, ustvariti nekaj novega in zdravega, ampak celo vrsto vprašanih popolnoma zavozila. Predvsem teži na našem gospodarstvu valutna reforma. Če tako zapleteno vprašanje je biva vlada še bolj zmedla. Odredila in začela je že izmenjavo denarja v razmerju 1 : 4. Ljudske množice, organizirane v V. L. S., gospodarske organizacije vseh strokov v vseh pokrajinah tostran Drine zahtevajo, da to zavozlano vprašanje razreši parlament, da ljudski zastopniki rešijo, kar se po polomu liberalno-socialistične vlade še da rešiti. Dolžnost vsakega poslanca, ki stremi za tem, da se valutno vprašanje reši pravilno in pravično, je, da sodeluje v parlamentu. Danes je dejanski položaj ta-le: Demokratsko-socialistična vlada je z izmenjavo in pretiskanjem bankovcev v resnici že upeljala relacijo 1 : 4. S sklepom narodnega predstavništva bi se dalo to razmerje razveljaviti in to bi bil prvi veliki korak naprej, da se naša valuta sanira, ne da bi pri tem trpelo naše narodno gospodarstvo. Valutno vprašanje je zadeva države in vsega naroda in ne zadeva kake stranke. Kdor pa danes ruje proti parlamentu, ta zavlačuje gladko rešitev tega življenskega vprašanja našega gospodarstva.

To žgoče vprašanje in še par drugih moramo takoj rešiti, ker nam vsaka zamujena minuta prinese ogromno škodo. Vedno pa se moramo zavedati, da smo razen češke republike, edina država v Evropi, ki nima redne ljudske zbornice. V. L. S. je zahtevala in zahteva, da se čimprej izvedejo volitve. Zato bo naloga narodnega predstavništva, da sklene nov volilni za-

kon. Kakor vedno, bo tudi tu jugoslovanska ljudska stranka ostala zvesta svojim načelom o resnični demokraciji in bo z vso silo nastopila za splošno enako in tajno volilno pravico za oba spola. Potem pa naj pridejo volitve, potem naj pride vihar, ki bo izčistil obzorje!

Demokratski listi pišejo, da je reakcija na površju. S ponosom priznavamo, da je to reakcija, t. j. o d p o r proti absolutizmu, proti brezpravnosti in nasilju, ki je skozi šest mesecev tlačilo naše gospodarstvo in politične pravice ljudstva. Sijajno spričevalo za to »reakcionarno« vlado je, da se želi in hoče podvreči kontroli parlamenta. Današnji vladi sta korist države in resnična demokracija več kot trenutni uspehi, ker hoče poudariti naše skupno stališče v jadranskem vprašanju, ker hoče rešiti naše gospodarstvo pred polomom in čimprej izpeljati volitve, sklicuje parlament. Na one stranke pa, ki bi hotele onemogočiti redno delovanje parlamenta, pade vsa odgovornost in krivda, če teh perečih vprašanj ne bo mogoče gladko in brzo rešiti.

Pot v staro gnojnico.

V dobi preganjanja so molčali kot grob. Vihteli so kadilnico pred dunajskim dvorom in avstrijskimi generali, ko sta dr. Krek in dr. Korošec med Slovani na severu in jugu pripravljala velik trenutek v zgodovini našega naroda. Ko je bilo še nevarno, so glasno in jasno govorili naši voditelji dr. Krek, dr. Korošec i. dr., naša škofa dr. Jeglič, dr. Mahnič. Ni ga bilo poštenega Jugoslavana, ki bi v tistih časih ne bil občudoval uprav junaštvo teh mož, katerih ime je že tedaj zaslovelo po celim svetu. Prišlo je osvobodjenje. Pozabili smo na vse grehe demokratskih »avstrijskih junakov«; naša država še ni na trdnih tleh, še ni urejena. Temu smo posvetili svoje delo. Drugače demokracije in najbolj avstrofilni socialistični voditelji, ki smo jih med vojno zaman dregali, da nastopijo skupno z našimi vrstami za Jugoslavijo. Danes se ti ključni junaki postavljajo in pišejo po svojih listih najostudnejše laži o naših največjih možih. Proglasili so škofa dr. Jegliča za avstrijskega agenta in natolcujejo, da je — dr. Korošec oznanjeval med vojno iztrebljenje Srbov in klical »Srbe na vrbe!« Ko je Pribečević svoj čas kot notranji minister poročal v demokratske liste, da je »Slovenec« zapisal besede »Srbe na vrbe«, smo ga pozvali, da to dokaže, sicer bo ostal lažnik; Pribečević je nato molčal.

Demokrate je svojih laži le malo sram; zato najgrše svoje laži pošiljajo v »Beo-

gradski dnevnik«, ki ga urejuje neki Krsta Cievarić, o katerega lažeh piše beograjska »Samouprava«: »Mi gremo preko plačanih slug tipa Krsta Cievarića, katerim je to rokodelstvo.« Iz tega proslulega vira ponatiskujejo potem svoje nizkotne duševne proizvode, pri čemer računajo z nepoučenostjo srbske javnosti, ki bi utegnla vse demokratske laži smatrati za čisto zlato. Da dobi naša javnost upogled v to demokratsko brozgo najnedostojnejših laži, podamo odlomke iz včerajšnjega »Slov. Naroda«, povzete iz »Beogradskega dnevnika«:

»Avstrijski poraz je izzval veliko radost v Srbiji; a ne samo v Srbiji, marveč tudi v Avstriji sami; med našimi tamošnjimi brati med Srbi; s Srbi so se radovali tudi mnogi Hrvati; oni iz srbsko-hrvatske koalicije; in s Hrvati mnogi Slovenci; demokraci in socialisti. Nemci in Madžari so bili vrlo ogorčeni; in ž njimi mnogi Hrvati; Frankovci, Radičevići in vsi, ki niso pripadali srbsko-hrvatski koaliciji; in ž njimi mnogi Slovenci, namreč slovenski klerikalci. Njihov organ »Slovenec«, od nekdanjega srbožerskega razpoložen, zapenil se je od sovrastva in mržnje proti Srbom in še prvi dan mobilizacije je proglasil famozno parolo »Srbe na vrbe!«

»Srbe na vrbe!« so ponavljali katoliški duhovniki s cerkvenih prižnic. »Srbe na vrbe!« so govorili slovenski duhovniki v jakom, ki so odhajali na bojišče. »Srbe na vrbe!« je ponavljal ves klerikalni svet v Sloveniji.

Ako bi kakršnikoli Slovenec kakršnimkoli znakom pokazal, da simpatizuje s Srbi, gorje mu! Ako ga klerikalna sodrga ni linčala, so ga klerikalci izročili policiji in ta ga je trpinčila in mučila na najbolj barbarski način.

»In kaj se je zgodilo po osvoboditvi s klerikalci na našem jugu? Kaj se je zgodilo po osvoboditvi z onimi, ki so tekot vojne kričali »Srbe na vrbe!« Ali so bili oni kaznovani za svoje podlo, za svoje izdajniško nastopanje?

Da; po osvoboditvi so postali njihovi voditelji ministri! Kje? V Ljubljani? Da, v Ljubljani in še nekje drugje: v Beogradu!

»Naši pravoslavni popje, ki so naši, ki imajo gotove zasluge za našo domovino, oni niso in ne morejo biti ministri. Ali mi imamo po osvoboditvi kot ministre katoliške duhovnike in sicer katoliške pape, ki so iz Avstrije, ki so bili avstrijski agenti in ki so med vojsko oznanjevali iztrebljenje Srbov! Domovina moja, ki imaš že 30 let demokracije, ti, ki nisi nikdar in nikoli imela klerikalne stranke, ti si sedaj, v trenutku, ko je treba korakati naprej po poti

demokracije, ti si sedaj dočakala, da so se v tvojo vrhovno upravo urinili avstrijski klerikalci, papeževi agenti!

V celnem sedanjem kabinetu je samo en duhovnik, dr. Korošec. Na tega letijo torej klevete v Beogradskem dnevniku, ki imajo svoj vir v slovenskem časnikarju, ki se sam sramuje podpisati teh ogabnih laži in se mu toži po ministrskem fotelju.

Demokratje so si vlogo lepo razdelili, da so mogli svoje časopise spraviti na najnižji nivo za časa farške gonje. En del svojih laži odlagajo v »Domovini«, za katero dr. Tavčar ni odgovoren, lažji del je pa prevzel »Slov. Narod«, ki si pomaga končno še s ponatisi iz gnojnega »Zarišča«, Beogradskega dnevnika. Za vse je pa odgovorna JDS v celoti.

Ko bi imeli demokracije trohico sramote in resnicoljubnosti, bi morali v svojem časopisu proti lažem o našem najodličnejšem politiku že v obrambo in varstvo svoje strankarske časti protestirati. Tako je pa »Slov. Narod« Cievarićevemu pamphletu dal kriček naslov »Srbi proti SLS«. Ako bo v bodoče naše zadržanje nasproti stranki, ki se je omadeževala s tako nizkotnostjo, temu primerno, naj si demokracije pripišejo to samim sebi. Vsaka reč ima svoje meje, tudi časnikarska nedostojnost.

Papežovo delo za časa vojne.

Mnogo se govori o delovanju Vatikana za časa vojne, a vse te mnogokrat pristanske vesti više v zraku. Naj govore dejanja o tem, kaj je Benedikt XV. storil z moralnim vplivom in dejansko pomočjo človeštvu med vojno. Uverjeni smo, da ni bilo človeka in ne kulturne ali politične skupine, ki bi bila v vojni toliko dobrega napravila celokupnemu človeštvu, kakor je poglavar katoliške Cerkve.

Kot program za svoje mirovno delo je proglasil Benedikt XV., ko je 3. septembra 1914 zasedel stolico sv. Petra: »Najprej hočemo vse storiti, da pospešimo konec tega razdejavanja, ki mu ni bilo še enakega,« in »uporabiti moramo vse, da se odstranijo strašne posledice svetovne vojne.« In ta dva velika cilja je zasledoval papež vsa vojna leta.

1. Dne 8. sept. 1914 je razposlal mirovno encikliko, kjer pravi: Iz najglobjega srca prosimo in rotimo vse one, ki vladajo narodom, da bi izrazili svoje soglasje, da se vsi njihovi spori ustavijo v dobrobit človeške družbe... Naj uvidijo, da je že dovolj prelite krvi in naj se podvzajo, da začnejo z mirovnimi pogajanjmi in si podajo

LISTEK.

„Gospa nemška kura“.

Švedska vaška povest.
(Švedski spisal Avgust Bondeson, prevedel Francé Hrast.)

Sven Serénovi in Kale Kristenovi v Hauspergrdu so držali zmerom drug z drugim in živeli kot dobri sosedi. Nikdar ni mogel Serénov Sven izpiti ob nedeljskih popoldnevih svojega kozarca žganja, da bi ne klical Kaleja, naj mu pomaga. In če je prišel Kale iz mesta ali iz gostilne, je klical Svena že od daleč in vihtel steklenico z žganjem. O skodelicah kave pa, ki jih je Serénova Stina vsilila Kalejevi Berti in Kalejeva Berta Serénovi Stini, niti ne govorim. Kajti ti dve sta bili že svojih dvajset in več let navajeni pogoščevati druga drugo. In razven in vrhu vsega tega je bila znana stvar, da se Serénov Janez in Kristenova Ivanka rada vidita in da se bosta vzela, kajti tópot so mislili starši natančno tako kakor mlada dva. Tako je bilo na tem dvoru tako mirno in prijazno kot v ptičjem gnezdu.

Da, celo najhujšo preizkušnjo za sosedo, ki stanujejo prač pred pračom — da se ne spro radi jajc, ki jih nanese kokoši — so častno prestali. Obe stranki sta strašno pazili in vabili blagoslovljene kokoši, ka-

dar so se pripravljale, da zneso. In kokoši, zaprte v izbo, da tam zneso, so kokodajskale, da se je čulo daleč na polje. Pa saj je bilo to le prav in pravično, da je hotel vsakdo imeti svoje.

Pa vidite, kokoši so bile že od nekdanj, odkar je Bog ustvaril rod, ničvredna žival in samo za zgago na svetu in take ostanejo za vse večne čase. In celo v Hauspergrdu je nastala radi teh ničvrednic huda jeza in prepir.

Vidite, dokler sta bili obe sosedinji zadovoljni s pravimi domačimi kmečkimi kokoši, je bilo vse dobro. One nedelje po binkoštih je pa nesla Kalejeva Berta pastorevji gospe kolone in ker se je pastorevca hotela izkazati hvaležno in darežljivo, je dala Berti devet redkih jajc za valjenje, kajti pri pastorevju so imeli tako čudno velike, nemške kokoši. Berta bi jih imela rada okroglo število, deset, ampak kokliji se sme podložiti samo liho število jajc, to je vedla Berta prav tako dobro kakor pastorevja gospa.

Berta je bila tako vesela, da ni vedela, kam bi se dejala. In komaj je prišla domov, je podložila ta redka jajca kokliji.

In — ali je že kdo slišal o taki sreči, kot jo je imela Berta! — sedem kokoši in en petelin se je izvalil iz teh devetih jajc — I samo je ostalo klopotec. Berta je skakljala okrog piščancev prav kakor koklija

* Pastor = protestantovski župnik.

sama. Komaj da je doma in pri sosedih izpregovorila o čem drugem. In kolja je smela s svojimi malimi hoditi po sobi kakor druga mati. In če je skočila na mizo, se Berta še zmenila ni za to.

Kale ni dejal ničesar, dokler so bila piščeta majhna. Ko so bila pa tolikšna, da so lahko skakljala kamor so hotela je menil: »Ve kaj, Berta, preveč si obzirna s temi kokoši. Da jih tako puščaš v sobi! Onečedi jo ti mizo in klop!«

»Kako pa,« je dejala Berta po svojih navadi. »Ali hočeš, da jih poduši dihur ali odnese lisica ali kragulj? Kar se tiče pa mize in klopi, jih pa ne čistiš ti, kolikor jaz vem Kaj?«

»Ne, ampak človek mora zmerom gledati predno kam sede,« je dejal Kale.

»Zakaj imaš pa oči, če ne za to, da gledaš?« je odvrnila Berta. »Piščeta ostanejo tu notri, dokler jaz hočem, veš! Kaj ne smem imeti jaz nobenega veselja?«

»No, saj boš imela veselja s tem zlomkom, to pa to,« je godrnjal Kale. — »Človek naj se ne obeša preveč na svetne stvari, to vodi do malikovanja,« je dejal na to pobožno.

»Ne obešati se! Malikovanje! — Le ti se ne obešaj preveč! — Poglej no, tisto le omaro v kotu! Tam imaš pa ti svoje malikovanje. Ali si že pogledal malika danes?« je rekla Berta in se razvnela.

Kale se ni mogel vzdržati smeha.

»Nak, tega pa ne, kajti danes je čisto

prazen. To veš ti tako dobro kot jaz!«

»Tako? Ti pa menda nisi prazen, kaj? — Ampak zapomni si, piščeta so moja. In tu v sobi ostanejo, dokler jaz hočem. Zapomni si to!« je dejala Berta.

S temi besedami je odšla v kuhinjo in naredila prepiru konec.

»Hm, z ženskami in kokoši ni, da bi se človek prerekal,« je godrnjal Kale zase in odšel v vežo.

Pa tudi Kale se je včasih razvnel, in se je tudi nekoč, pa še hudo, ko je Berta skri-la ravno kupljeni tobak za nosljanje, ki ga je bil položil na klop pri vratih. Nahrulil jo je in vprašal, kaj zlomka ima ona opraviti z njegovim tobakom. In Berta je postala nervozna in se izgovarjala, da je mislila, da je kokoš kaj pustila tam. Od tega dne se ni več dotaknila Kalejevega tobaka.

Pri Serénovih so se smejali Berti in njenim nemškimi piščancem. Ni bilo namreč težko slišati, kaj se je govorilo v sosednji hiši, kajti pri takih prilikah sta kričala kar se je le dalo. In Serénova Stina in Sven sta se smejala še bolj. Tudi Stina je dala valiti in dčila je precejšnjo kopico piščancev, ampak ti so bili le od poštenih starih domačih kokoši. Ti so bili zadovoljni s kamrico — z njimi ni bilo nobenih sitnosti.

Toda poleti, ko je Berta slednjič mislila, da se piščanci že dovolj veliki, da smejo vun, in jih pustila na dvorišče, je

roke. — 2. V slavnostnem zborovanju papeškega konzistorija dne 22. januarja 1915 je proglasil sv. Oče, »da sicer ni v njegovi moči, pospešiti konec vojne, da pa kljub temu dela na to, da bi se zmanjšale posledice vojnega razdeljanja. Pri tem ima pa gotovo rimski škof dolžnost in pravico, proglašati, da ni nikomur dovoljeno, s katerega koli razloga rušiti pravičnost.« — 3. Koncem prvega leta vojne — 28. julija 1915 — je izdal Benedikt XV. mirovni oklic, naslovljen »na vse vojskujoče se narode in njih glavarje«. Tam pravi: »Rotimo vas, ki ste po božji previdnosti določeni, da vladate vojnojočim se narodom, da napravite konec grozni moritvi, ki že celo leto onečašča Evropo, Vi imate pred Bogom in pred ljudmi strašno odgovornost za vojno in mir... Naj bo blagoslovljen, kdor prvi izreče blagovest miru in ponudi sovražniku desnico, nudeč mu pametne pogoje za mir.« 4. Nemški državni kancler je dobil 30. junija 1917 dopis od papeževega nuncija, ki je obsegal ponudbo Anglije in Francije, naj se cesarska vlada izrazi o neodvisnosti Belgije in naj da jamstvo za njeno politično, gospodarsko in vojno samostojnost. Nemški protestanti so odgovorili s prezirom. Štiri tedne niso dali odgovora, potem so proglasili ponudbo za nezadostno. — 5. Leta 1918 je objavil vatikanski list »Osservatore Romano« papežev klic: »Vrgli smo se takorekoč v sredo med bojujoče se narode, kot oče med svoje sovražne si sine in rotili smo jih v imenu onega Boga, ki je neskončna pravičnost in ljubezen, da se odrečejo namenu, se medsebojno uničijo. Žalobog ni bil naš očetovski klic do sedaj uslišan. Kljub temu ne moremo in ne smemo molčati.«

6. Dne 1. junija 1917 je dostavila sveta Stolica vsem vladam nevtralnih in vojskujočih se držav noto, ki obsega konkretne mirovne pogoje. V njej kliče vladarjem: »Od Vaših odločb zavisi mir in radost nešteti družin, življenje tisočev mladih mož, z eno besedo sreča narodov, katero podpirate je vaša prva in najvišja dolžnost.« Toda italijanska vlada je naznanila sv. Očetu, da bo morala misliti, da je papežev mirovni poskus naperjen proti njenim interesom.

Človeštvo ni čulo glasu Kristusovega namestnika. A sv. Oče je skrbel tudi za to, da se uresniči drugi del njegovega programa, »da se odstranijo strašne posledice svetovne vojne.« Tu so imela njegova plemenita stremjenja veliko uspehov.

7. L. 1915. je dosegel, da se je med vsemi vladami sklenil sporazum, da zamenjajo za boj nezmožne vojne ujetnike. Istega leta je dosegel, da sta Anglija in Nemčija pristali na to, da izmenjata del civilnih internirancev. Na tisoče civilnih oseb se je vrnilo iz ujetništva v domovino. Po njegovem posredovanju se je sklenilo dvodnevno premirje med Francijo in Nemčijo, da je bilo mogoče pokopati cele griče mrličev, ki so ležali na fronti. V Vatikanu so otvorili velikansko pisarno, ki je posredovala stik med ujetniki in domovino, prevoz ranjencev in invalidov v Švico itd. Sam cesar Viljem se je obrnil na to pisarno za posredovanje, ko je bil njegov sin ujet od Francozov. Turški zunanji minister je izjavil v zbornici, da označuje to požrtvovalno delo Benedikta XV. za dobrotnika Turške.

Navesti bi mogli še celo vrsto dejanj, ki tvorijo mirovno delo sv. Očeta. Eden izmed zadnjih njegovih korakov v tej smeri je, da je pozval mednarodni odbor Rdečega križa v Ženevi, naj sodeluje z njim, da se osvobodi 200.000 ujetnikov v Sibiriji. Papež se pogaja v tem vprašanju z različnimi vladami, da bi dale za to potrebna prometna sredstva na razpolago.

Velika mirovna misel ni mogla najti boljšega tolmača in bolj v to poklicanega

delavca, kakor je glavar katoliške Cerkve. Cesar si niso upale nevtralne države, pred čemer so se umikale skandinavske države, Švica, Holandska in Španja, to je storil papež Benedikt XV., oprt samo na moralno moč, ki leži v njegovih rokah. Benedikt XV. je največji mirovni delavec. O tem govore njegova dejanja.

Nova Mažarska.

Dunaj 20. febr. 1920.

Po Karolyijevem režimu in po Bela Kunovi rdeči strahovladni je prišlo na Mažarskem do preobrata in do katoliške renesance. Na čelu vlade je stopil krščanski nacionalc Friedrich, ki je pripravljaval v Budimpešti, ko je bila še po Romunih zasedena, tla novi krščanski Mažarski. Krščansko nacionalni poveljnik mažarske narodne armade admiral Horty je vkorakal v Budimpešto kot zmagovalc. Geslo nove Ogrske je bilo krščanstvo in pa vzpostavitev krone sv. Štefana. Provizorična vlada in armada sta se izrekla za monarhistično vladavino. In sicer sta prišla v poštev kot najresnejša kandidata za mažarski prestol bivši cesar Karl, oziroma njegov najstarejši sin Oton na eni strani, na drugi pa nadvojvoda Jožef, bivši armadni poveljnik na Krasu. Ker se je Friedrich preveč potoeval za Habsburžane, je ententa zahtevala, da mora vlado sprejeti drug mož. Bil je to zadnji ministrski predsednik Huszar, odločen katoličan in voditelj krščansko-socialnega mažarskega delavstva. Vojno ministrstvo pa je prevzel dejanski voditelj krščansko-nacionalne stranke, prejšnji ministrski predsednik Friedrich.

Vlada je razpisala in izvedla volitve v ogrsko narodno zbornico. Bile so to prve volitve, ki so se vršile na podlagi demokratičnega volilnega reda. Pri volitvah je zmagal na vsej črti krščanski blok, obstoječ iz krščanskih nacionalcev pod Friedrich-Huszarjevim vodstvom in stranko malih kmetov pod vodstvom ministra za poljedelstvo Rubineka. Demokrsko - liberalno - židovsko - socialistični blok je komaj s par poslanci zastopan v sedanjem parlamentu. Socialisti sploh niso postavili svojih kandidatov, pri ožjih volitvah pa so podpirali liberalno stranko. Zanimivo je, da so vrgli židje tik pred volitvami in med volitvami očitek voditelju kršč. narodne stranke Friedrichu v obraz, da je skrivno umora grofa Tisze. Sicer vladajo med Huszarjem in Friedrichom ter zastopniki stranke malih kmetov difference, toda kabinet je ščitil Friedricha in se je izrekel solidarnega z njim ter sprejel njegov predlog, da pride vsa zadeva pred posebno častno razsodišče, v katerem sedi najodličnejša mažarska generaliteta.

V parlamentu so krščanski nacionalni in »mali kmetje« skoraj enako močni. Vendar pridobiva krščanska nacionalna stranka novih pristašev, ker je že par »malih kmetov« pristopilo h krščanskim nacionalcem.

Za predsednika parlamentu je izvoljen posl. Rakovszky, ker je posl. Aponyi — predsednik mažarske mirovne delegacije — izvolitev odklonil. Na dnevnem redu bi morala biti kot prva točka »volitev ogrskega kralja«. Toda ententa je slovesno prepovedala Mažarom izvolitev Habsburžanov. Zato si morajo Mažari pomagati drugače. Izvoljen bo poseben državni guverner. In sicer bo to admiral Horty, poveljnik narodne armade, ki bo nekak vojaški diktator. Za njegovo kandidaturu so se vse stranke zjediniše.

Na Mažarskem imamo torej po komunističnem medvladju vlado krščansko-na-

cionalnega bloka. Le žal, da so stopili v ta blok ljudje, ki so krščanskega mišljenja samo na zunaj. To so posebno člani bivše mažarske aristokracije. Toda razmere so bodo že izčistile in gotovo je, da je dobila krščanska demokratična misel trdnih tal med mažarskim ljudstvom in se v narodu trdno ukoreninila ter ni samo oblak, ki je »mimo šel«.

V nacionalnem oziru pa se niso Mažari prav nič spremenili. Ostali so še vedno oni šovinisti kot nekdanj, ki govore še vedno o neokrnjeni Veliki Ogrski ter bi še vedno radi vladali nad drugimi »mažarskimi narodi«. V tem oziru ni pri nobeni stranki razlike. Jako dobro zastopa mažarske interese na mirovni konferenci grof Aponyi, toda upamo, da se mu ne bo, kljub vsej izborni dialektiki, posrečilo premotiti one, ki odločujejo danes o usodi sveta.

Zanimivo je, da se nemškoavstrijski krščanski socialci — posebno »Reichspost« — izredno potegujejo za mažarske narodne aspiracije ter da obstoji v Nemški Avstriji močna struja, ki bi bila pripravljena žrtvovati v korist Ogrske tudi severo-zapadno Ogrsko, ki je bila v St. Germainskem miru prisojena Nemški Avstriji. Ravno sedaj se vodijo med Ogrsko in Nemško Avstrijo tozadevna pogajanja in danes je o tem vprašanju razpravljala nemško-avstrijska narodna skupščina.

Toda te simpatije nemških krščanskih socialcev do Mažarov so le simpatije do mažarske krščanske renesance ter diplomatski trik. Jasno je namreč, da bi hoteli tu in onstran Litve ustvariti federativno avstrijsko-ogrsko državo, ki bi bila pozneje priključena veliki velenemski zvezni državi. In kakor nam kažejo vsa znamenja, bo do tega tudi prišlo.

Včeraj se je dogodil na Ogrskem dogodek, ki je razburil vso politično javnost. Gre za političen umor. Glavnega urednika soc. demokratiške lista »Nepszava« Bela Somodjva so našli umorjenega v Donavi. Istotako pogrešajo sotrudnika »Nepszave« Belo Baczó, ki je najbrže tudi padel kot žrtev političnega terorja. Ob stranki krščanskega bloka sta izrekli nad tem dogodkom svoje globoke obžalovanje in nahujske ogorčenje. Vlada in vodstvo armade sta uvedla najstrožje preiskave. To so posledice strahovlade Bele Kuna in sledovi mažarske krvne osvete.

F. S.

Dr. Cukala:

Katoličanstvo v Jugoslaviji in nemški luči.

Leto dni je minilo, kar je bila ustanovljena jugoslovanska država; ta doba je po mnenju graškega vseučilišnega profesorja dr. Alojzija Hudala dolga dovolj, da se na podlagi značilnih pojavov spregovori beseda o usodi in bodočnosti kat. cerkve v Jugoslaviji. Njegov članek »Katoličanstvo v Jugoslaviji« je objavil katoliški tednik iz Inomosti »Das neue Reich«, štev. 16 od 18. januarja 1920.

Dr. Hudal se je mudil leta 1917/18 na jugoslovanskih tleh, da od blizu prouči verske razmere Hrvatov, Srbov in Bolgarov, večje je tudi kolikor toliko jugoslovanskih jezikov in, kakor kaže njegov članek, še vedno z zanimanjem zasleduje razvoj verskih vprašanj v Jugoslaviji. Na žalost j. edr. Hudal, ki hoče biti objektivni informator jugosl. razmer, pozabil odložiti nemška očala, skozi katera gleda v novi svet združenih SHS. Zato se mu tudi ni posrečilo maskirati rahlega občutka zadoščenja, da v Jugoslaviji ni vse tako, kot se je pričakovalo od vo-

dilnih kat. krogov! Sicer pa zlasti Hrvatom želi lepših dnov... Naj zadostujejo le vodilne misli člankarjeve! Najprej ugotovi člankar, da so se tekom leta iztreznili tisti kat. krogi, ki so pričakovali od ujedinjenja SHS. razmah kat. življa. »Značilna« mu je »naglica«, s katero sta »Zagreb in Ljubljana« odredila ob narodnih praznikih slovesno službo božjo. Te Deum in molitve za kralja Petra! — Kakor, da bi se g. profesor ne zavedal, da tudi nemški eks-cesar Viljem ni bil katoličan! — »Značilno« mu je tudi, da je bil mašinski pravoslavni metropolit Dositej gost zagrebskega nadbiskupa, in da je smel celo govoriti pred zbranim kat. poslušalstvom. — Njegov veleaktuelen govor »Ut omnes unum sint« — da bi bili vsi eno« (Jan. 17, 21.) je prinesla »Narodna politika« v Zagrebu. — Nato preide k stvari svojega članka ter ugotovi, da je razvoj stvari samih pritril tistim treznim možem, ki so iz »katoliških obzirov« že leta 1918. svarili pred ujedinjenjem SHS. — Tukaj ima človek občutek, da je g. profesor porabil za svoj članek Reichspost iz leta 1918, ki je ljuto napadala »majniško deklaracijo«, denuncirala naše škofo na zgoraj in jim očitala izdajstvo kat. interesov. — Tudi člankar očita cerkvenima knezoma Bauru in Jegliču, da sta »oznanjevala najekstremnejši nacionalizem«, ker sta pristala na majniško deklaracijo in brisavila tisti »neznačni« del slovenskih in hrvatskih duhovnikov, ki so odklanjali »majniško deklaracijo«. Profesorjev ideal je kajpada »častitljivi starček na nadbiskupskem sedežu v Sarajevu«, dr. Stadler. Samo ta je pravilno presojal katoličanstvo in pravoslavlje in zato temu primerno uredil svojo politiko! »Z nadbiskupom dr. Stadlerjem je padel zadnji stebel katoliške Hrvatske!«

In sadovi, ki jih je natreslo ujedinjenje SHS. v naročje katoličanstvu? Dr. Hudal izvaja: Na Hrvatskem narašča framonstvo. Velebanke so kupile v Zagrebu in v hrvatskih pokrajinskih mestih celo vrsto tiskarn, ki so jih že ali jih šele bodo postavili v službo svobodomiselnega in framonstva časnika, framonstveni tisk podpira pravoslavlje in je izigrava proti katoličanstvu, zagovarja najskrajnejši centralizem ter pobija vsak pojav federalizma v Sloveniji in na Hrvatskem! To je ena plat sadov, drugo vrsto sadov tvorijo kulturnobojni poizkusi vlade združenega svobodomiselnega; našteva jih zaporedoma: Novi šolski načrt, imenovanje »framonstvenih« dr. Tučana v poverjeništvu za bogočastje, metode ministra P. Marinkovića, ki v svojem organu napada kat. cerkev, imenovanje »svobodomiselnega« duhovnika Anića iz Dubrovnika referentom jugosl. delegacije pri sv. stolici v Rimu itd. itd. — In kaj so dobili za svoje narodno delo duhovniki? »Zahvale iz Beograda katoliško duhovništvo za svoje narodno in hujskajoče (!) delo v prilogi ujedinjenja ni prejelo nobene. Za nagrado, da so zastrupili (!) miroljubno ljudstvo z nekrščanskim nacionalizmom (!) jim ponuja »srbska« (!) vlada kulturni boj! (Kot nekdanj dr. Ude, žali tukaj dr. Hudal vestno slovensko in hrvatsko duhovščino ter jo dolži »zastrupljanje«!) — Zaključuje pa takole: »Dejstva kažejo, tako apostrofira dr. Hudal škofa Mahniča in vse vodilne kat. kroge na Slovenskem in Hrvatskem, »da ste bili vsi zavestno ali nezavestno v službi belgrajske lože, ki vas je s ceninimi obljubami verske unije preslepila!«

To naj zadostuje! Samo še nekaj stvarnih popravkov!

Sedaj bi pa še mi rahlo vprašali g. profesorja kakšno »zahvalo« so prejeli Reichspostini krogi od Nemške Avstrije za svoj veliki trud, da bi diskreditirali pred Slovenci in Hrvati ujedinjenje s Srbi? In kaj bi dala Nemška Avstrija slovenskim katoličanom?

Ali je mar framonstvo v Nemški Avstriji v nagrado za to »delo« Reichspostinih krogov ustavilo svojo propagando, ali jo vsaj omililo? Ali se je v Nemški Avstriji pokopala kulturno-bojna sekira?

Odkrito povemo: da želimo katoliškemu pokretu v Nemški Avstriji več priznanja in lepših dni kot jih ima, dasiravno niso združeni s pravoslavni Srbi! Mi se ne veselimo težko, pač pa napredovanja kat. krogov v N. Avstriji!

Na trditve, da so kat. krogi vlekli voz belgrajske lože, še vedno lahko odgovarjamo z razlogi dr. Mahničevimi! Še vedno drži njegov članek iz leta 1918, objavljen v zagrebskih »Malih Novinah«: »Ali smo v službi »Velikega Orijenta«, če delamo za Veliko Srbijo? Res ne moremo kazati na očitne uspehe v delu za versko unijo. Ali eno je gotovo: nadbiskup dr. Ante Bauer je s svojim premišljenim gostoljubjem in metropolit Dositej s svojimi toplimi besedami odstranil torzo med katoličanstvom in oficijelnim pravoslavjem ter pripravil tla za prijateljsko medsebojno zblizanje ter spoznavanje. Storilo se je tudi še več ali čemu obehati vse na veliki zvon? Sploh pa je krivica, delati odgovorno za kulturnobojne poizkuse »srbsko vlado«. Ki

bilo Stini skoro vendar hudo, kajti piščanci so bili videti zelo lepi, ko so tekali okoli, na visokih nogah in z dolgimi vratovi in z lepim črno in belo pikastim perjem. In če je pogledala potem svoje piščance, ki so tekali kot mali vrbci, je vendar čutila nekaj, čemur se pravi zavist. — Kaj si ne bi bila mogla tudi ona preskrbeti jajc za valjenje je župnišču, kakor Berta? Da, pa saj je že bila dala valiti toliko jajc, kakor je mislila, to poletje — predno je dobila Berta ta blažena jajca od pastovice — tako da se pravzaprav ne more pritoževati. — In Sven je stal dolgo časa zraven in gledal Bertine piščance.

»Sapramiš so lepi!« je dejal slednjič. »Kaj ne, ti ugajajo!« je rekla Berta in se tresla vesolja.

Serenova Stina se je pa obrnila in odslav hišo — tega ni mogla več poslušati.

Tako se je bližala zima. Berta je poklala vse svoje stare kokoši razun dveh, ki naj bi ostali za božično juho, kajti od sedaj zanjprej je hotela imeti le eno vrsto kokoši. Samo tri ali štiri kokoši iz prejšnjega leta naj bi ostale čez zimo. In ko je začelo postajati mrzlo, je vzela vse te kokoši v sobo in jih vtaknila pod posteljo. Kake je moral narediti nov kurnik z dovolj velikimi zarezami za te »nemke«, da so mogle stegati glave iz njega in jesti iz koritca. Temu se Kale ni protivil, zahaj tudi

za njega in njegovih staršev dni so zapirali kokoši v hudi zimi v sobo. Če hočemo, da kokoši neso, ne smejo trpeti mraza — to je bilo jasno.

Tudi Serenov Sven se je moral spraviti na delo in popraviti kurnik pod posteljami. Kajti če je imela Berta svoje kokoši v sobi, je morala tudi njene kokoši že precej let prezimovati v sobi. Toda tega ni mogla trpeti, da bi začele Bertine kokoši preje nesle kakor njene.

In vendar so. Ravno osmi dan po božiču je prva nemška jarca znesla v posteljni slami pri Bertinih nogah svoje prvo jajce.

Ne morem dopovedati, kako vesela je bila Berta, ko je zagledala jajce. Bilo je čisto rumeno. Seveda je takoj poklicala Kaleja in Ivanko, da ga vidita.

»Sapramiš, je lepo!« je dejal Kale in skoro bi bil pozabil na vse sitnosti in jezo, ki jo je imel s piščanci, dokler so bili majhni.

»Sedaj pa pirhov ne bo treba več kuhati v senenem zrnju, saj so že sedaj rumeni,« je rekla Ivanka.

Berte pa z jajcem ni držalo doma, morala ga je iti kazat sosedom.

Serenova Stina je ravno kuhala kavo, ko je prišla Berta. In nacrnila je bila celo mledo flancatov, ki so stali na mizi.

»Ali si že videla kdaj tako lepo jajce?

je ni. Najhujši kulturno-bojni elementi so v naši državi demokratije, slovenski in hrvaški. V pravoslavni krogih za to ni razpoloženja!

Ne spuščamo se v razmotrivanje, koliko na boljšem bi bili kat. Slovenci in Hrvatji, če bi obveljala orijentacija dr. Stadlerja. Le to pribijemo, da za stališče nadbiskupa dr. Stadlerja ni bilo merodajno le globlje poznavanje kat. in pravoslavne vere, kot sodi člankar, ampak merodajni so bili tudi drugi manj idealni obziri. O tem se je v našem časopisu že dovolj razpravljalo!

Potek in razvoj vojaških operacij je pa sijajno opravičil stališče, ki sta ga glede ujedinjenja SHS. zavzemala škof ljubljanski in nadbiskup zagrebški, dočim se je Stadlerjeva politika zrušila s staro Avstrijo!

Združiti so se kat. Slovenci s kat. Hrvatji in združeni so podali roko Srbom in Črnogorcem. Na tem zgodovinskem dejanju imata res oba škofa svoj veliki delež in zaslug. A s tem nista žrtvovala katoliških interesov! Zgodovina bi obsodila oba, če bi mirno gledala in blagoslavljala Italijo, N. Avstrijo in Srbijo, ki bi si razdelili med seboj kat. Slovence in Hrvatje, ki bi postavili med nje kitajski zid državnih mej in jih v imenu imperializma raznarodili! Ne velja ugovor, da bi bili Slovenci in Hrvatji dasi razdeljeni, v resnici na boljše! Koroška uči drugače! »Koroški sistem« je umetno in nasilno germaniziral slovenske Korošce, a ta človeški material je bil vedno če cerkvi ne sovraženo, pa vsaj indiferenten do verstva!

Ne, niso se žrtvovali z narodnim ujedinjenjem interesi kat. cerkve. Dejstva kažejo, da se katoličanstvo Slovencev in Hrvatov v družbi srbskega plemena zaenkrat še ne počuti slabše kot kat. živeli v N. Avstriji in v Nemčiji, dasi konkordat z Rimom še ni perfekt!

Naše kat. organizacije, ki so doslej morale odbijati na eni strani narodne naprotne, na drugi pa vihteti uma svitlo meče za visoke kulturne cilje katoličanstva, so v kraljestvu SHS. strnile svoje sile v kulturno in socialno delo! Namesto dveh front imajo le eno!

Kitajski zid, ki ga je postavil dualizem med Slovenijo, Hrvaško in Bosno, je padel in na mah je oživela v Hrvatski po inicijativni Slovenije kat. politična organizacija. »Hrvatska pučka stranka« maršira zmagovalno od sela do sela, od mesta do mesta povsod, koder se moli hrvatski »Oče naš«. Smernica kat. politikov ni federalizem kot misli člankar, pač pa zdrav centralizem s široko pokrajinsko upravno avtonomijo.

Res imamo sedaj herostratičen luksuz kulturno-bojnih tendenc svobodomiselnih demokratov, ne srbske vlade v Beogradu. Katoliški listi so to početje ožigosali kakor zasluži! A naše prepričanje je bilo: vlada bo šla, ljudstvo bo pa ostalo! In demokratska vlada je šla!

Nočemo prerokovati, toda delati hočemo, da z organizatoričnim, socialnim in izobraževalnim delom poglobimo božji blagoslov z nebes na katoliško ljudstvo v Jugoslaviji! — Kdor je za to, naj se nam pridruži! —

Ceška.

Slovaki proti svobodomiselnemu terorju.

Praga, 20. febr. V narodni zbornici je podala slovaška ljudska stranka interpelacijo radi preganjanja politične svobode na Slovaškem. Cela vrsta shodov v zemlinski župi je bila prepovedana, drugod so vojaki razbili shode ljudske stranke. Minister za Slovaško, dr. Šrobár se je na shodu svoje stranke izrazil: »Slovaško ljudsko stranko bomo z vsemi silami in z vso vehemenco preganjali. Na Slovaškem bodo krvave volitve.« Pri debati o tej zadevi je prišlo v zbornici do burnih prizorov. Zanimivo je, da celo židovsko-svobodomiselnega »Tribuna« priznava: »V resnici ne moremo trditi, da je današnja Slovaška vzor politične svobode in res nečemo zanikati, da ima ljudska stranka v marsičem prav. Politika, ki jo vodijo na Slovaškem, gotovo ni najlepša. Ljudska stranka trdi, da so Šrobárovi prvrženci v neznatni manjšini; če je temu tako, potem je gotovo vladna politika, ki vede nujno h konfliktu s katoliškimi Slovaki, najbolj mizerna, ki jo je mogoče delati na Slovaškem. Tu je treba več čuta in takta, — tega ni. Moramo videti pred seboj celo Slovaško in ne samo eno stranko (najmanjšo!) in vsakdo, ki vodi politiko proti katoliškemu ljudstvu na Slovaškem, se pregreši na republiko.«

Nemška Avstrija.

Avstrijsko-slovaška trgovska zbornica na Dunaju.

Dunaj, 22. febr. Na Dunaju se snuje posebna trgovska zbornica, ki bo dajala informacije in sploh posredovala glede trgovskih zvez med Nemško Avstrijo in slovaškimi državami. V zbornici bodo zastopani avstrijski, jugoslovanski, češki in poljski trgovski krogi.

Časnikarska zbornica.

Dunaj, 20. febr. Nemška narodna zbornica je sprejela te dni po sklepem govoru kršč. soc. delavskega voditelja Kunschaka zakon o časnikarskem pravu, kakor ga je objavil »Slovenec«, v vseh treh branjih. Sedaj so pa vložili poslanci Fischer, Kunschak in tovariši v narodni zbornici predlog, naj vlada s sodelovanjem državne časnikarske organizacije takoj predloži zbornici zakonski načrt o ustanovitvi posebne časnikarske zbornice

Premijsko posojilo.

LDU Dunaj, 23. februarja. (ČTU) »Neues Wiener Tagblatt« poroča: Jutri izide prospekt 4 % avstrijskega premijskega posojila. Državni tajnik dr. Reich se vsled tega danes dopoldne povabil k sebi zastopnike časopisja, da jim da pojasnila.

Mažarska.

Načrt ustave.

LDU Budimpešta, dne 23. februarja. (DunKU) Ogrski dopisni urad poroča: Narodni skupščini predloženi zakonski načrt o vzpostavitvi ustavnega delovanja in o provizorni ureditvi izvrševanja vrhovne državne oblasti določa: Zakonodajno oblast izvršuje narodna skupščina. Do zasedbe mesta državnega upravnika izvršuje eksekutivno oblast ministrstvo, ki je odgovorno narodni skupščini. Za obrambo dežele in za sodelovanje pri vzdrževanju notranjega reda in varnosti se ustanovi narodna vojska. Vse odredbe organov ljudske republike in sovjetske republike so neveljavne, morejo pa provizorno ostati v veljavi. Vsled ponehanja skupnih odnošajev s kraljevinami in deželami, zastopniki v avstrijskem državnem zboru, je pravica odločevanja mažarske države popolnoma vzpostavljena. Narodna skupščina vzdržuje vse pravice mažarske države, ki ji gredo glede obstoječih skupnih institucij in imovinsko pravnih razmerij. Narodna skupščina voli do končnoveljavnih ureditev izvrševanja oblasti državnega poglavarja iz srede mažarskih državljanskih upravnikov, ki izvršuje ustavne kraljevske pravice. V narodni skupščini sprejeti zakoni ne potrebujejo sankcije upravnika, vendar pa sme upravnik vrniti enkrat narodni skupščini zakon v vrhu ponovnega obravnavanja. Ako narodna skupščina svoj sklep vzdrži, mora upravnik zakon v 15 dneh objaviti. Upravnik ne more odgoditi narodne skupščine, vendar pa ima pravico, razpustiti državni zbor, ako je trajno nezmožen za delo. Upravnik zastopa Mažarsko v mednarodnih odnosih. Eksekutivno oblast izvršuje potom ministrstva, ki je odgovorno narodni skupščini, in ki mora vse odredbe sopsodpisati.

Zapadna Ogrska.

LDU Pariz, 22. februarja. (DKU) Predsednik mirovne konference je v noti sporočil, da je poslaniška konferenca sklenila, ugoditi prošnji Avstrije in dovoliti, da se k mednarodni vojaški komisiji na Zapadnem Mažarskem dodelita dva avstrijska strokovnjaka.

Poljska.

Za pogajanja z Rusijo.

LDU Lyon, 22. februarja. (Brezlično.) V Premislju, Lvovu in mnogih drugih mestih so bila velika zborovanja, ki so jih po večini sklicali socialni demokratje in ki pozivljejo poljsko vlado, pričeti s sovjetsko Rusijo mirovna pogajanja.

Rusija.

Dementirana vest.

LDU Pariz, 23. februarja. (DKU) Agence Havas poroča: Vest lista »New York Herald«, po kateri bi Anglija, Japonija in Italija priznale sovjetsko vlado, se dementira. Japonija je med onimi državami, ki izrecno stavlja pridržke glede posledic uvedbe trgovskih odnošajev z organizmom, ki ni dovolj neodvisen od boljše viške vlade.

Pogoji za demobilizacijo.

LDU Berlin, 22. februarja. (DKU) »Lokalanzeiger« javlja iz Kodanja: Tukajšnji poročevalec lista »Morning Post« je dobil od angleškega zastopnika O'Gradyja tik pred njegovim odhodom na Angleško sporočilo, da je sovjetska vlada pripravljena, izvesti popolno demobilizacijo sovjetske Rusije s pogojem, da nihče ne okrne ruskih mej in da ententa zajamči obstoj sedanje Rusije.

Amerika.

Wilson ne popušča.

LDU Bakar, 22. febr. Snočeno »Piccolo della Sera« in današnji »Piccolo« iz Trsta javljata: Wilson je odgovoril zaveznikom na njihovo noto. Besedilo note še ni znano, toda že se ve, da je vsebina podobna prvi noti. Wilson se tudi sedaj kaže nepopustljivega. Italijanski ministrski predsednik Nitti ostane v Londonu, ker razgovori še niso prekinjeni.

Amerika in zveza narodov.

LDU Washington, 23. februarja. (DKU) Reuterjev urad javlja: Senat je s 33 proti 32 glasovom odklonil predlog glede izprijenosti držav iz zveze narodov. Nespravljivi nasprotniki mirovne pogodbe iz republikanske stranke so glasovali z demokracijo. Nato je senat s 45 proti 20 glasovom sprejel prejšnje besedilo pridržka.

Za mednarodni mir.

LDU Washington, 23. februarja. (DKU — Brezlično.) Senator Ford je stavil v senatu predlog o sklicanju mednarodne konference v Washingtonu za vzpostavitev mednarodnega mira. Vsak narod bi odpustil tri zastopnike. Za konferenco je proračunjenih 15 milijonov dolarjev. Konferenca bi se sestala 20. novembra t. l.

Turčija.

LDU London, 23. februarja. (DKU — Brezlično.) V angleškem kabinetu so se baje zaradi turškega vprašanja pojavila nesoglasja, ker samo del ministrstva odobruje izjavo Lloyd Georgea, da naj ostane sultan v Carigradu.

LDU Pariz, 22. februarja. (DKU) Listi javljajo iz Londona, da je vrhovni svet dosegl v turškem vprašanju provizoren sklep glede Carigrada in Smirne. Londonška konferenca se je sporazumela, da bo ostalo turško gospodstvo v Carigradu in da se bodo Dardanele in Bospor stavile pod nadzorstvo zaveznikov. Smirna pripada Grški. Grške čete pa bodo morale zapustiti del zaledja Smirne, ki ga imajo sedaj zasedene. Vprašanje glede vzhodne Tracije in Dodekaneza, čigar odstopitev Grški je Italija obljubila, se bodo razpravljala kasneje. Rešitev ruskega vprašanja še ni napredovala. Domneva se, da bo vsaka posamezna država imela v stališču proti sovjetski Rusiji drugo politiko in da ni nameravano skupno postopanje.

Napad na Čelik-pašo.

LDU Berlin, 23. februarja. (DKU) Listi poročajo iz Kahire: V soboto so vrgli proti vozu Čelika-paše bombo, ki pa je zgrešila svoj cilj. Dva diaka so aretirali, od katerih je eden že priznal svojo krivdo.

Razna poročila.

Papež za stradalajoče.

LDU Berlin, 22. februarja. (DKU) »Germania« poroča iz Rima: Zbirka papeža za gladujoče prebivalstvo Srednje Evrope je dosegla tri milijone lir.

Sporazum med Češko, Jugoslavijo in Rumunijo.

LDU Berlin, 22. februarja. (DKU) Po poročilu lista »Times«, so vlade v Pragi, Bukarešti in Belem gradu sklenile, da bodo z ozirom na propagando madžarskih agentov v vseh vprašanjih, ki se tičejo Madžarske, skupno postopale. Kot prva posledica tega sklepa je smatrati, da so te države v skupni noti potrdile sprejem sporočila, da ententa ne bo trpela nobenega Habsburžana na madžarskem prestolu. Praška, beligradska in bucareška vlada bodo tudi v bodoče tako postopale, da bodo smatrale vse zadeve, ki se tičejo samo ene teh držav, za zadeve, ki se tičejo vseh.

Povratak vojnih ujetnikov.

LDU Pariz, 22. februarja. (DKU) Poslaniška konferenca je sklenila, prirediti anketo o kontroli nemških brezličnih postaj. Nadalje je sklenila, pooblastiti Nemčijo, da sme najeti ladje za povratak vojnih ujetnikov s pridržkom, da se najprej povrnejo čehoslovaški, jugoslovanski in poljski ujetniki.

LDU London, 23. februarja. (DKU) Po svojem povratku iz Kodanja je O'Grady sporočil, da je podpisan dogovor glede vojnih in civilnih ujetnikov. Vsi vojni ujetniki se bodo vrnili tekom enega meseca. Za povratak je vse pripravljeno. Ruski vojni ujetniki se bodo spravili na mejo preko Libave, Litvanske in Dvinske. Dne 28. t. m. se bo O'Grady zopet vrnil v Kodanj. Ad turško vprašanje.

Sporazum.

Meščansko žensko društvo je povabilo k svojemu zborovanju dne 20. t. m. tudi zastopnice Zveze služkinj. Med gospodinjami in služkinjami se je dosegel sporazum na podlagi spomenic Meščanskega ženskega društva in Zveze služkinj na vlado v sledečem smislu:

Zveza služkinj popolnoma soglašala z zahtevo gospodinj v Meščanskem ženskem društvu, da naj pri določanju novega poselskega reda sodelujejo tudi gospodinje po svojih zastopnicah.

Obe organizaciji se strinjata v tem, da bodi podlaga službenega razmerja služkinje do gospodinje službena pogodba, ki se sklone ob nastopu službe.

Glede plače se je dosegel sporazum na sledeči podlagi. V splošnem bodi plača

za manj izvežbane služkinje 60 K, za bolj izvežbane 80 K do 100 K oziroma 120 K mesečno. Za trajno se višina plače ne da določevati, ker se spreminjajo gospodarske razmere. Te plače naj veljajo samo za tiste, ki ne dobe druge plače v obleki ali obuvalu. Ta določitev plače je samo neka splošna direktiva. V izrednih razmerah se lahko v pogodbi določi tudi manjša plača do 50 K.

Zveza služkinj sprejme predlog Meščanskega ženskega društva, da naj dobe večjo plačo one služkinje, ki si upajo položiti izpit pred komisijo gospodinj. O izvršitvi tega načrta se sklone dogovor kasneje.

Glede nedeljskega in prazničnega počitka ter službe božje se je dosegel sporazum v tem smislu: Vsaka služkinja imej ob nedeljah in praznikih toliko prilike, da lahko zadosti svojim verskim dolžnostim do 7. ure zjutraj. V izjemnih slučajih se lahko določi tudi poznejši čas.

Ob nedeljah in praznikih imej služkinja okrog 5 ur prostega časa. Gospodinja ima dolžnost in pravico skrbeti za to, da služkinja ne zlorablja prostega časa v slabe namene. Kjer so pa pri družinah otroci ali pa kake posebne razmere, tam se pa lahko naredi službena pogodba v tem smislu, da imej služkinja prosto vsako drugo nedeljo popoldne, zato pa dobi prosto enkrat med tednom. Ako je v družini bolezen, potem se samoposebi ume, da bo to služkinja upoštevala in se, če treba, odrekla prostemu času za takrat.

Sprejme se zahteva služkinj, da imej služkinja enkrat med tednom kake tri ure prilike, da si zašije obleko.

Služkinja imej pravico, ako je eno leto v službi, in sicer v isti službi, do 14 dnevnega dopusta. Kdaj naj ima ta dopust in ali naj ga izrabljuje naenkrat ali v presledkih, to naj se dogovori z ozirom na družinske razmere.

Sklene se, da se ustanovi poselsko razsodišče, v katerem pošljejo gospodinje Meščanskega ženskega društva štiri članice in Zveza služkinj štiri. To razsodišče naj izdela nov poselski red in razsoja o pritožbah gospodinj in služkinj.

O nočnem počitku se ni razpravljalo, pač pa se je Zveza služkinj izrekla, da od 9 urnega nočnega počitka ne more prav nič popustiti.

Na zborovanju se je na obeh straneh poudarilo in priznalo, da pravega razmerja med služkinjo in gospodinjo ne morejo uvesti ne postave ne pogodbe ampak pravi krščanski duh medsebojne ljubezni in spoštovanja.

Politične novice.

+ Krivoprisežniki. »Domovina piše: »Po zakonu, katerega se držati je te dni prisegel dr. Korošec, mora biti navzočih v narodnem predstavništvu najmanj 145 poslancev, drugače se niso sklepane. Ker nova vlada nima tega števila poslancev, demokr. in soc. pa nimajo volje podpirati nazadnjaško vlado Protič-Laginja-Korošec, misli dr. Korošec na to, da to zakonsko določilo kratkoma odpravi. Tako se govori in piše, mi pa za enkrat ne moremo tega verjeti, ker to bi vendar pomenilo, da misli oditi katoliški duhovnik dr. Korošec med krivoprisežnike, z njim pa še več drugih duhovnikov. To bi bilo pa vendar malo preveč.« Glasilo dr. Žerjave Gregorja žalostnega spomina je pozabilo, da so avgusta 1919 vsi demokratski ministri prisegli na isto ustavo. Potem so razgnali kljub prisegi narodno predstavništvo. Po logiki »Domovine« so torej gg. Kramer, Kristan, Veljkovič in tovariši krivoprisežniki. To je pa res malo preveč!

+ Afera dr. Hrasnice. »Demokratski« listi so z zmagovaljem beležili posebno vest iz Belega grada, da je dr. Hrasnica bil že imenovan ministrom, da je pa moral po 24 urah odstopiti, »ker je dal kot avstrijski avditor pobesiti trideset Srbov.« Sarajevski listi prinašajo 22. t. m. komunikacije jugoslovanske muslimanske organizacije, ki pobija trditve, da je dr. Hrasnica proglasil smrtno obsodbo. Komunikacije pravi: Ob tej priliki izjavljamo, da je prišla vest o imenovanju dr. Hrasnice ministrom v Sarajevu tik po njegovem odhodu v Beligrad in da je dr. Hrasnica odšel z instrukcijami, med katerimi je bilo pooblastilo za izjavo, da naša organizacija ne reflektira na mesto v ministrstvu. Torej je bila dr. Hrasnici namenjena ministrska listnica brez njegovega privolenja in v nasprotju s sklepom vodstva naše organizacije. To je pravi razlog za njegovo ostavko... V ostalem si vodstvo naše organizacije pridrži pravico, da pridobi dr. Hrasnici zadoščenje za slučaj, če se bo izvršila rekonstrukcija kabineta pod pritiskom belgrajske ulice in najeteja (belgrajskega) občinskega odbora. Beligrad, 22. febr. Včeraj je poslal dr. Halil beg Hrasnica belgrajskim časopisom naslednjo izjavo, ki je bila danes objavljena: Izjavljam, da nisem nikdar izrekel ali podpisal niti ene smrtno obsodbe in so vse trditve demo-

kratskega časopisja lažnjive. Ako se nahaja moje ime na listi vojnih krivcev, ki naj se izroče, potem temelji to zgolj na obrekovanjih. — »Domovina« bo zopet lagala, da je dr. Hrasnica odstopil, ker je obesil trideset Srbov. Nič ni mar tem ljudem, če z lažmi kradejo najdragocenejšo imetje človeka, osebno čast.

+ Metle se boje. Demokrati so v vseh uradih nastavili svoje ljudi; niso povpraševali po tem, ali bo trpela pri tem uprava ali ne. Zato je prišel v vse urade tak nered in korupcija. »Jugoslavija« že objavlja strah demokratov, da bi Protić in dr. Korošec utegnili z veliko metro pomesti vso demokratsko korupcijo in kar se nje drži. Naj se potolaži, da se bo to čisto gotovo zgodilo, ker je že zadnji čas, da se vse krivice popravijo in povsod nastavijo ljudje, ki bodo uradniki in ne politični priganjači JDS.

+ »Jugoslavija«, ki sliši v politiki vedno travo rasti, je zopet enkrat pošteno nasedla. Poročala je, da je g. dr. Izidor Cankar dobil od načelnika VLS stranke poziv, naj se nemudoma vrne in da se med njegovimi znanci govori, da prihaja dr. Cankar resno v poštev kot predsednik slovenske deželne vlade. G. dr. Izidor Cankar, ki se je že pred Božičem odtegnil političnemu delovanju, da se popolnoma posveti znanstvenemu delovanju, je vest »Jugoslavije« demencialna sledeča: Vest »Jugoslavije« od 22. t. m., da je moj prihod v Ljubljano v kakšni zvezi s političnim življenjem, je zgolj izmišljotina. Odpotoval sem z Dunaja domov iz popolnoma zasebnih razlogov. Dr. Izidor Cankar l. r.

+ Videm. Preteklo nedeljo je imel priti k nam Urek, bodoči kandidat za Posavje, organizirat svojo liberalno stranko, z imenom Samostojna. Njegovi verni pristasi so ga željno čakali, a zaman. Radi bi bili, da bi jim dal kak dober svet za občinske volitve, v katere gredo s klicem: Vse stare odbornike proč! Mi smo ta klic sprejeli, ker se ne pehamo za osebe, a njim ni všeč, prave barve pa si ne upajo pokazati, ker bi jih razkrinkali kot demokratsko stranko, ki si je bila nalovila pod raznimi pretekliimi že precej glasov, a smo ji jih zbili. Vsak pri svojem!

+ Prvi kmetijski zbor Hrvatske pučke stranke v Bosni se vrši dne 25. marca t. l.

+ Izvoz jaja. »Samouprava« poroča o čednem slučaju iz trgovinskega ministra, ki se je dogodil za časa ministrov g. dr. Kramerja. Ministrski svet je 5. nov. prepovedal izvoz jaja. Trgovinsko ministrstvo je pa dovolilo bratom Mihajlovič izvoz 10 vagonov jaja brez carine, kar pomeni, da je oškodovalo za nič manj kakor 1 milijon dinarjev.

+ Rumunija in Vatikan. »Osservatore Romano« poroča, da je odposlala rumunska vlada v posebni misiji v Rim poslanca in državnega ministra za Erdeljsko monsignora Lucacina, da uredi s posebnim konkordatom vprašanje katoliških škofij latinskega obreda in štirih, z Rimom združenih škofij grško-rumunskega obreda, ter vprašanje konfesionalnih šol in zavodov.

Dnevne novice.

— Novo mesto. Dne 22. t. m. ponoči je umrl gospod dr. Jakob Schegula, odvetnik in bivši dolgoletni župan Novega mesta. Bil je veren kristjan, dober soprog in skrben vzgojitelj svojih otrok. Ranjki je bil blagega značaja. Večkrat ga je huda bolezen vrgla na posteljo in mislili smo, da ga bo nam smrt vzela, a je le še toliko okrevljal, da je mogel delati; dal je vselej v teh nevarnostih klicati duhovnika in mu ni bilo treba prigovarjati. V petek popoldne je dal zopet klicati svojega spovednika in mu rekel: »Zdaj bo pa konec, račun z Bogom morava takoj narediti.« Španska bolezen s pljučnico nam ga je pobrala. Naše sočutje rodbini! Blag na spomin!

— Umrli je dne 20. t. m. v 43 letu, po kratki boleznici gosp. Ivan Medja, hotelir in posestnik na Mlinem pri Bledu. Zapušča soprogo in 5 nepreskrbljenih otrok. — N. v m. p.

— V katoliško cerkev se je povrnila gospa Melita Stein, roj. Ullepitsch, zdravnikova soproga v Beljaku, hči ranjkega predsednika deželne sodišča v Celovcu. Rojena je bila v Novem mestu, kjer je bil svojčas njen oče nameščen.

— Vsem gospodom sodnikom, odvetnikom, notarjem, javnim in privatnim jurističnim uradnikom. Za delovanje naše pravne fakultete v Ljubljani je velevažno, da si ustvarimo pravno biblioteko. Omejena sredstva, kurz denarja, težkoče pri transportih iz inozemstva ovirajo le količnej dovoljno ureditev te zadeve. Dosedaj nimamo skoro nobenih knjig. Radi tega si dovoljuje podpisani dekanat obrniti se na vse prijatelje naše visoke šole, posebno pa na v. jurističnih poklicih delujoče gospe s prošnjo, naj po možnosti prispevajo z darili knjig, ki jih hvaležno sprejmejo podpisani dekanat. Poleg znanstvenih knjig bi bile za sedaj najbolj potrebne nove izdaje zakonov in učne knjige (v hrvatskem in nemškem jeziku) za rabo študentov. —

Dekanat pravne fakultete v Ljubljani. Profesor dr. Pitamic.

— Draginji. doklade uradnikom. Uradno se javlja: Ministrski svet je sklenil, da pri-trdi izvedbi načelnega sklepa prejšnjega ministrstva od 19. t. m., da naj se časne draginjske in nabavne doklade državnim uslužbencem izplačujejo še nadalje. Naredba br. 1349 od 16. decembra 1919 o posebnih začasnih draginjskih in nabavnih dokladah državnim uslužbencem je podaljšana do konca maja 1920.

— Dopis iz Sombora. Kot žrtev svojega poklica je dne 18. t. m. tukaj umrl uradnik Ekspoziture žitnega zavoda gosp. Hugo Casagrande. V izvrševanju svoje službe se je prehladil, prepoznal legel in po 18 dneh podlegel zavrtni španski. Truplo se je prepeljalo dne 20. februarja v Ljubljano, kjer bo pokopano. Pred odhodom vlaka se je v imenu somborskih Slovencev od pokojnika poslovil g. Robert Dekleva s toplim govorom. Pokojnik je bil doma iz Ajdovščine. Kot sin solnčne Gorške je vedno z upom in trepetom pričakoval vesti o usodi svoje ožje domovine.

— Vprašanje obrtno-nadaljevalnih šol. »Obrtni Vestnik« priobčuje poročilo o seji odbora za nadaljevalne šole v Ljubljani, iz katerega izhaja, da se obrtno-nadaljevalne šole tudi letos še ne bodo odprle. Ovira je nastala vsled zahteve učiteljskega, da se mu plača vsaka ura pouka na obrtno-nadaljevalni šoli po 12 K 50 vin in pa težava z nabavo samoučil, ki bi stala 120.000 K. In vendar bi se morale obrtno-nadaljevalne šole odpreti, pa če bi bilo treba premagati še večje zapreke! Kdo bo obrtni mladini povrnil škodo, ki jo bo trpela vse življenje vsled zaostalosti v najpotrebnejšem znanju?

— Ruski begunci. V najkrajšem času pride v Slovenijo okrog 1500 ruskih beguncev, katerim je treba za prvo silo preskrbeti zavetja. Podpisani odbor prosi p. t. občinstvo sporočiti mu, koliko oseb bi pri posameznikih našlo stanovanje z lastno kuhinjo ali pa stanovanje s hrano vred in kakšna cena bi se za to zahtevala. V poštev pridejo predvsem taki večji trgi in vasi širom Slovenije, kjer pomankanje stanovanj ni preobčutno. Ruski begunci razpolagajo s skromnimi denarnimi sredstvi, radi tega apelujemo na človekoljubnost občinstva, da te prilike ne bo izrabljalo. Begunci so iz najrazličnejših družabnih slojev, vendar nam morejo biti vsi enako mili in dragi gostje, brez razlike stanu, ker so vsi brez strehe. — Za odbor »Ruskega kruška«: Terezina Mihajlovna Jenko.

— Rokovnjače, narodno igro s petjem v petih dejanjih (osmi slikah) uprizori v nedeljo 29. svečana 1920 ob 4. popoldne Kat. slov. izobr. društvo v Hrušici v Našem domu; vstopnice se dobe od danes naprej v domu.

— Čudni falsifikati. Gospod delegat ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani nam poroča: Z ozirom na notico »Čudni falsifikati«, objavljeno v nedeljski številki. Vašega cenjenega lista z dne 22. febr. t. l. Vas prosim, ugotovite, da v imenu finančne uprave zavračamo z vso odločnostjo kot povsem neosnovano domnevo, da bi bile falsificirane markice došle delegaciji in po tej kolkujocim zavodom uradnim potom. Pač pa je lahko mogoče, da je žig, udarjen čez kolek, prav tako ponarejen kot kolek sam, tem bolj, ker je ponaredba ali zloraba žiga mnogo lažja.

— Otvoritev dravskega mostu pri Velikovu. V nedeljo dne 15. t. m. so slovesno otvorili novi dravski most pri Velikovu in ga izročili javnemu prometu. Most je blagoslovil gospod generalni vikar prošt Matija Randl.

— Šolsko vodstvo iz Adlešič priredi v Ljubljani za Veliko noč razstavo in razprodajo originalnih belokranjskih pisanic (pirhov). Režijo prevzame iz prijaznosti »Umetniška propaganda v Ljubljani«. Obveščamo slavno občinstvo in ljubitelje narodne umetnosti.

— Razbojnik. Preteklo nedeljo, 15. februarja, zvečer so se oglasili roparji v Reki pri Podlipoglavu v neki hiši, kjer leži gospodar-stareček že več časa v postelji. Štirje so bili in so najprvo grozili z revolverji bolniku, nato hčeri in dekli. Nihče se ni mogel braniti. Odnegli so obleko, rjuhe, perilo, klobase in 7 steklenic brinjevca. Lopovom so že na sledu. Eden je nesel na prodaj brinjevec v Ljubljano v neko vojašnico. Izsledil ga je orožnik in je našel v njem lopova, ki se je ravnokar vrnil iz zapora. Tudi drugim sokrivcem so že za petami. Našli so že tudi rjuhe in perilo in je upati, da bodo orožniki prišli na sled roparski družali, ki ogroža že nekaj časa celo okolico.

— Pretep na Rudniku. V gostilni na Rudniku so pretepli fantje Jožeta Kramerja in mu izbili zob.

— Uvoz in izvoz novih lronske-dinarskih bankovcev. Glasom obvestila, ki ga je prejela trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani od predsedstva delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani, ni prepovedan.

Ljubljanske novice.

Ij Shod krščanskomislečega delavstva, ki ga priredi Delavska zveza, se vrši v sredo, dne 25. februarja ob 7. uri zvečer v veliki dvorani Ljudskega doma. — Pridite polnostevnilno!

Ij »Brezdnoc« je uradniška predstava, ki se vrši v četrtak dne 26. t. m. v dramskem gledališču. Vstopnice se dobe v predprodaji v pisarni »Društva zasebnega uradništva« ob uradnih urah.

Ij Uradniška vest. Dr. Mihajlo Rostohar je, kakor smo izvedeli, prevzel uredništvo »Jugoslavije«.

Ij Umrli so v Ljubljani: Uršula Kuster, zasebnica, 70 let. — Fran Slabina, sin čevljarskega pomočnika, 2 meseca. — Ivan Vizentin, begunec-hiralec, 67 let. — Jakob Kobal, posestnikov sin, 17 let. — Rudolf Sulc, opekarniški oskrbnik, 58 let. — Barbara Zalar, zasebnica, 79 let. — Anton Črtalič, čevljarjev sin, 11 mesecev. — Ivan Jelenc, mesarski pomočnik, 19 let. — Matija Štibernik, bivši drvar, 83 let. — Marjana Tavčar, tobačna delavka v p., 74 let. — Ana Bauer, učiteljica v p., 66 let. — Makso Podreberšek, rejenc, 4 mesece. — Ivan Keber, posestnik, 62 let. — Valentin Škrbec, dninar, 75 let. — Jakob Mišič, mestni delavec, 58 let. — Juri Martinelli, kaznjenc, 51 let. — Josip Čufar, kavarar, 45 let. — Josip Gregorič, sin pošt. uslužbenca, 17 mesecev. — Fran Hribar, rudar, 36 let. — Marija Samec, begunka-hiralka, 80 let. — Elizabeta Pavlič, občinska uboga, 62 let. — Magdalena Sovič, vdova obč. sluga, 74 let.

Ij Ubežni dijak. Pobegnil je svojim staršem v nedeljo 12letni, priden dijak Avguštin Gianini. Fant je precej velik, oblečen je v zelenkasto obleko, čevlje ima rumene. Starši sodijo, da je šel k njihovim staršem v Logatec.

Ij Izgnana judovska rodbina. V ponedeljek, dne 23. febr. 1920 je bila izgnana iz Ljubljane judovska rodbina Gottfried Götzl, ki ima trgovino z obleko na Glavnem trgu. Götzlovi so prosili za sprejem v Jugoslavijo, toda državljanstva niso dobili. Ker niso hoteli prostovoljno zapustiti Ljubljane, jih je morala policija izgnati s silo iz Jugoslavije.

Ij Cestni rop v Ljubljani. Tatinska sodrga v Ljubljani postaja vedno smelejša in predrznejša. Zdaj niti niti na cesti več varen pred njimi. Žepni tatovi se vedno pojavljajo, vlomi so danes v Ljubljani že nekaj vsakdanjega, toda cestni ropi so nekaj novega tudi v Ljubljani. Na Gospodarski cesti je te dni iztrgal mož velike postave, temnega obraza, črnih brk, oblečen v temnozeleno obleko in sivo pelerino, Francetu Plasičeviču iz Zdencev, denarnico, v kateri je bilo 300 kron denarja.

Ij Veriženje z denarjem. Geza Kraker in Ljubomir Subotin sta se z Albertom Kleinom iz Kumana pri Velikem Bečkertu pripeljala v Ljubljano, kjer so nakupovali razno blago in med drugim kupili dolarje od Ivana Kerna kar na cesti in pričeli za nje kupčevati. Ker to ni dovoljeno, je obsodil centralni verižni urad Krakerja in Subotina na 200 kron globe, Alberta Kleina pa na 1000 K globe, ozir. na 500 dni zapora, ako bi ne plačal globe.

Ij Kaznovani dražilci in verižniki. Gostilničar A. Z. je kupil nekaj usnja, katerega je prodal za pretirano ceno 410 K čevljarju J. Š., kateri je prodajal usnje na sejmih na Dolenjskem. Gostilničarja A. Z. so obsodili na centralnem verižniškem uradu na 2000 kron globe in v 1 teden zapora. — Pekovski pomočnik B. K. že dolgo časa ne peče kruha, marveč veriži s fizolom in z gobami. B. K. je bil obsojen na 500 kron globe in na 3 tedne zapora. — Pekovski mojster R. L. je prekoračil 23. januarja t. l. cel. pri prodaji kruha. Obsojen je bil na 3 dni zapora. — H. S. je bil obsojen na 5000 kron globe in na 2 tedna zapora, ker je prodajal konjak osmino litra po 11 kron, plačal je pa sam liter konjaka 452 kronami. — Odsek za prehrano je v II. inštanči potrdil obsodbe centralnega verižniškega urada proti Steverjančanom Reji, Klanjšku, Štekerju, Kumerju in Možini, o katerih smo že svoječasno poročali.

Najnovejša poročila.

ZALNO ZBOROVANJE ZA † Dr. ROGULJO.

Zagreb, 23. febr. (Izv.) Včeraj ob 11. uri je bilo žalno zborovanje za † dr. Roguljo, na katerem so bile zastopane vse katoliške organizacije. Prvi je govoril narodni poslanec dr. Velimir Deželič, ki je opisal dr. Roguljo kot človeka in njegovo delovanje na socialno-političnem polju. Za njim je govoril g. Milan Pavelić. V imenu »Domagoja« je govoril Slovenec g. Kovač.

GREHI SE POPRAVLJAJO.

Beligrad, 23. febr. (Izv.) Ministrstvo za trgovino je 23. t. m. izdalo dovoljenje za izvoz 1000 vagonov koroze. To dovoljenje je ministrstvo 21. t. m. zopet preklicalo.

ŠTRAJK ZAGREBSKIH ČRKOSTAVCEV KONČAN.

Zagreb, 23. februarja. (Izvirno.) Ta teden prestane štrajk zagrebških stavcev in bode zagrebško časopisje začelo zopet izhajati.

DR. LAGINJA PREVZEL BANSKE POSLE.

LDU Zagreb, 23. februarja. Novi ban dr. Luginja je danes prevzel banske posle.

POSVETOVANJE NARODNEGA KLUBA.

LDU Zagreb, 23. februarja. Nocoj so člani Narodnega kluba in njih namestniki imeli v mali saborski dvorani konferenco, kateri so prisostvovali ban in ministri dr. Drinković, Kovačević in dr. Šurmin.

SOCIALISTI PROTI PARLAMENTU.

LDU Zagreb, 23. febr. Kakor doznava zagrebški Novinski odsek, je sklenil klub socialno-demokratskih poslancev, da ne bo prisostvoval sejam začasnega narodnega predstavništva.

KAJ PA TO POMENI?

LDU Beligrad, 23. febr. General Stavan Hadžić je pred svojim odhodom iz vojne ministrstva izdelal novo osnovo o vojaški porazdelitvi našega kraljestva, ki jo je podpisal regent Aleksander. S to naredbo je rešeno vprašanje teritorialne razdelitve naše države in brez dvoma bo služila ta razdelitev kakor osnova za civilno upravno razdelitev.

VESNIČ SE VRNE V PARIZ.

LDU Zagreb, 23. febr. Kakor domava zagrebški Novinski ured, odputuje naš poslanik v Parizu dr. Vesnič v torek v Pariz.

BALUGDŽIČ GRE.

LDU Beligrad, 23. febr. Dosedanji načelnik kraljeve pisarne in minister za dvor Živojin Balugdžić potuje, kakor javlja »Politika«, danes preko Italije v Ate-ne kot pooblaščen minister.

AGRONOMSKA FAKULTETA V BELEM GRADU.

LDU Beligrad, 23. februarja. Vrše se priprave za osnovo agronomske fakultete na beligradskem vseučilišču. Fakulteta se bo otvorila še letos; predavali bodo jugoslovenski in ameriški strokovnjaki.

AMBULATORIJ PROTI TUBERKULOZI.

LDU Belgrad, 23. febr. Ministrstvo za narodno zdravje je odobrilo kredit 40.000 dinarjev za ustanovitev ambulatorija proti tuberkulozi v Belgradu. V enem oddelku bo nastanjen samo ambulatorij s 7 oddelki. V srednjem delu se bodo vršila poljudna predavanja, manjši del pa je namenjen za seje odbora za varstvo narodnega zdravja.

BORZNA POROČILA.

LDU Belgrad, 23. februarja. Valute. Angleški funti 112—115, francoski franki 253—255, italijanske lire 191.25—193, ameriški dolarji 32.95, rumunski lei 49.50—50, nemške marke 43.25—43.50, bolgarski levi 45, čehoslovaške krome 38, avstrijske krome 12.50.

LONDONSKA KONFERENCA.

LDU Pariz, 23. februarja. (Dun. KU — Brezlično.) Francoski ministrski predsednik Millerand, italijanski minister za zunanje stvari Scialoja in rumunski ministrski predsednik Vajda so dospeli v London.

MIROVNO STANJE MED AMERIKO IN NEMČIJO.

LDU Pariz, 22. februarja. (Dun. KU) Po brežlični brzojavki iz Washingtona je senator France v senatu predložil dnevni red, ki izjavlja, da med Ameriko in Nemčijo obstaja mirovno stanje. Mednarodna komisija bo uredila poravnavo škode in reševala organizacijska vprašanja.

MAŽARSKI PROTIPREDLOGI.

LDU Pariz, 23. febr. (Dun. KU) Mažarska mirovna delegacija je včeraj izročila poslednji del protipredlogov k mirovnim pogojem. — Kakor poroča »Liberte«, zahtevajo Mažari revizijo vseh teritorialnih določb, ki se tičejo meje z Jugoslavijo, Rumunsko in Češkoslovaško.

REVOLUCIONARNI KMETJE IN DELAVCI.

LDU Dunaj, dne 23. februarja. (ČTU) »Abend« poroča: Snoči je bil ustanovni občni zbor revolucionarnih kmetov in delavcev Nemške Avstrije, ki nimajo zemlje. Sprejeli so naslednji program: Stranka revolucionarnih kmetov in delavcev, ki nimajo zemlje, smatra kmetijski svet poljedelcev in delavcev, ki nimajo zemlje, za edino pristojnega, da zastopa gospodarske in politične zahteve kmetijskega proletarijata. Stranka izda še ta teden prvo številko svojega glasila »Hammer und Pilg« (Kladivo in plug).

VELIK POŽAR.

LDU Pariz, 23. februarja. (Dun. KU — Brezlično.) Kakor poročajo iz Strassbourga, je požar popolnoma uničil veliki bazar. Škode je več milijonov.

Razne novice.

r Sveto pismo v 517 jezikih. Ena izmed največjih organizacij na svetu, britansko inozemsko biblijsko društvo, je marljivo delovalo tudi med vojsko. V letu 1914—1918 je dalo sv. pismo preoziti in natisniti v nadaljnjih 35 jezikih, tako da je danes mogoče brati biblijo v 517 živih jezikih. Obseg delavnosti najbolj dokazuje dejstvo, da je samo l. 1918 izdalo na vsem svetu 8.446.000 sv. pi em. Velik del rečenih izvodov je bil tiskan na Japonskem in na Kitajskem in je prišel med ljudi v vzhodni Aziji. A tudi v Afriko in Južno Ameriko je šlo veliko sv. pisma, da celo v kraje, kamor Evropejci po navadi ne prodirajo. Delali so po tem načinu, da so izvoze, pisane v jeziku domačinov, izročili v razpečevanje onim domačinom, ki so potovali s kupcijskimi nameni globoko v notranost dežele.

r Poljski dnevnik s stotilijonsko glavnic. Krakovskim listom poročajo iz Varšave, da začne v bližnji bodočnosti v Varšavi izhajati veliki dnevnik, čigar glavni urednik bo Paderewski. Imenovanemu dnevniku je zagotovila obstanek ameriška poljska naselbina, ki je odštela Paderewskemu tri milijone dolarjev (približno 450 milijonov poljskih mark). List bo imel velik ameriški format.

r Ameriški akademiki proti sedanjemu miru. Na ameriških univerzah so izvršili glasovanje o miru. Glasovalo je za mirovno pogodbo 3945 učiteljev in 33.499 dijakov, proti mirovni pogodbi pa 486 učiteljev in 11.073 dijakov. Za mir z Lodgejevimi pridržki je glasovalo 1244 učiteljev in 19.917 dijakov. Za kompromis med Lodgejevim predlogom in stališčem demokratov je glasovalo 4352 učiteljev in 40.437 dijakov. Večji del ameriških akademikov je torej proti sedanji mirovni pogodbi.

r Fries-Skene izključen iz jahaškega kluba. Dunajski listi poročajo, da je dunajski jahaški klub izključil bivšega koroskega in tržaškega namestnika Friesa-Skenea, ker se je pri igri obnašal nekorektno. Temu se ne smemo čuditi — gospod Fries-Skene je bil v službi tako navajen goljufije, dvolične igre, da mu je to postalo druga natura. Ker se sedaj ne more več »izživeti«, v politiki, se pa izživlja v jahaški igri — po svoje seveda.

r Žena starejša od moža. Nekaj angleški list se bavi z vprašanjem, zakaj mladi moške stopajo v zakon s starejšimi ženskami ter odgovarja na to v tem smislu, da se iz vojske vrnivši mladi Angleži boji, da ne najde pri deklicah enake starosti pravega razumevanja. Po tako težkih bojih in hudem dušnem trpljenju in stradanju je postal iz lahkomišljenca zrel, resen mož. Mlade deklice, s katerimi je pred vojsko tako mirno občeval, ga več ne zadovolje. Zdi hoče imeti ženo, katera bi ga umevala, družico, katera bi z njim delila bridkosti in težave, pa ne metulja, ki se za vse življenske težave še ne zmeni ne. Iz navedenih razlogov se ženi mladi Anglež s starejšimi ženskami, katere so samostojne, katere imajo lahkomišljeno mladost že za seboj, katere vedo ceniti denarno vrednost, katere iščejo sreče v domačnosti in med otroki. »Mož moč je za sedem let mlajši od mene«, piše neka gospa, »a jaz se ne čutim niti za dan starejšo od njega. Vojska je napravila iz njega zrelega, resnega moža, ki cenil pri ženi njene srčne lastnosti višje kot pozlačeno znanost.« »Moja žena je za tri leta starejša od mene«, je dejal neki mlad Anglež, »ali ne zamenjal bi jo za druge za ves svet ne. Izgubil sem v vojski desnico, ali način, na kakršen mi pomaga, je tako ljubezniv in priključen, da sem ji vsak dan bolj hvaležen. Kako slabo bi bil napravil, da sem vzel mlado dekle, katera misli samo nase in hoče vse imeti. Moja žena je imela strah zastran različne starosti, ali ta strah je kmalu minil.«

r Ministrski predsednik — privatni docent. Pred vojsko se je večkrat pripetilo, da se bivši ministri, vzeti iz visokošolskega profesorstva, vračali na katedro. Na dunajskem vseučilišču so to bili pravnik dr. Unger, dr. Klein, dr. Böhm-Bawerk. V tem semestru bo predaval nekdanji ministrski predsednik dr. Seidler o poljedelskem pravu. To je pač napredek, ki ga je prinesla vojska, da izvršujejo tudi aktivni ministri svoje učiteljske opravila. Pruski ministrski predsednik Hirth, po političnem mišljenju večinski socialdemokrat, je začel na berlinskem vseučilišču s predavanji o komunalno-političnih vprašanjih. Poslušalcev, ki so napolnili dvorano do zadnjega kotička je bilo čez tristo. Med njimi so bili tudi neodvisni socialni demokrati, ki so gosta-docenta — zakaj v tem dostojanstvu deluje Hirth na vseučilišču — izprva večkrat motili, hoteč zanesti politične razpore v vseučiliško dvorano, pozneje pa so se pomirili. Aktivni vladni šef na katedru je vsekakor zanimiv pojav.

r V znamenju nemške kulture. Nedavno tega je bila v Stodu na Češkem slavna otvoritev česke besede. Da je bila rečena otvoritev neodnolnem Nemcem kakor sol v očesu, so pokazali s tem, da so desko z napisom — ker se ni dala sneti —

zvrli in pomazali. Pri tej priliki piše »Č. D.«: In vse to delajo Nemci za to, ker smo tako tolerantni in smo jim pustili pomnik cesarja Jožefa II. v njegovi polni lepoti na trgu. Pozivljamo torej oblasti, da se pomnik nemudoma odpravi. Nič več ne bomo gledali, da bi nam ta »gospod« v drugem letu naše republike delal parado. Proč z njim, v pokoj z njim!

r Čudna postava za morilce. V Abesiniji imajo postavbo, glasom katere se izroči vsak morilec sorodnikom onega, katerega je ubil. Sorodniki imajo popolno pravico soditi ga po svoji volji.

Izpred porote.

Tatvina pri Gričarju & Mejaču. Ignacij Pirnat iz Zg. Šiške je služil že tretje leto pri trdnici Gričar & Mejač. Hrano in stanovanje je imel pri svojih starših. Prvi dve leti je bil pošten, tretje leto je pa zabredel na kriva pota. Hotel je dobro živeti, kar mu pri plači plači mesečnih 100 K ni bilo mogoče. Mesto, da bi si iskal drugo službo, je sklenil gospodarja okraštati, kar je tudi storil. Dal si je po nekem vojaku ključ do skladišča ponarediti. Zvečer je pridno zahajal v skladišče in polagoma ukradel 6 oblek, dve zimski suknji, ene hlače, tri spodnje hlače, enajst metrov blaga in meter podloge: vse ukradeno blago je bilo vredno 14.030 K. Pirnatov prijatelj Albin Glavič je ukradene stvari prodal in izročil denar Pirnatu, zakar se je moral včeraj zagovarjati pred deželnim kot porotnim sodiščem. — Obtoženec je bil član večje družbe mladih tatov, ki pridejo pred redno sodišče. Ti njegovi »kolegi« so ga hoteli omamiti s kloroformom, da bi nezavednemu mogli vzeti ključ do skladišča. To se jim pa ni posrečilo. Kot priča zaslišani poslovodja trdnice Gričar & Mejač izjavi, da se je zdel obtoženec vsekoli pošten. Šele iz policijskih poizvedb je trdnica dooznala za tatvino, ker je obtoženec zelo previdno izbiral samo nesortirano blago. Po sedaj sestavljeni bilanci je izginilo za 39.720 K blaga; ni pa mogoče ugotoviti, ali je vse to ukradel obtoženec. Pirnat priznava, da je kradel; izgovarja se, da so bile doma slabe razmere, pičila hrana in da je kradel, da bi dobil denarja za obleko in čevlje. Za prodano blago je dobil, kot pravi, 4000—5000 K. Predsednik sodišča: »Zakaj ste si pa napravili dva ključa, enega za skladišče na dvorišču, drugega za ono pod streho?« Obtoženec molči. — Predsednik: »Mislili ste si: ko bo eno prazno, pojdem pa v drugo pleniti.« V zagovoru podarja odvetnik dr. Novak, da je obtoženec padec nad vse tragično izpričevalo za celo sodobno družbo. Ni mogoče od njega zahtevati, da bi imel že ustaljen značaj, predvsem ni mogoče tega zahtevati od 17-letnega dečka, ki je zrastle iz bede vojnih let. Po resumeju predsednika sodišča dr. Papeža se porotniki podajo v posvetovalnico. Porotniki so na glavno vprašanje soglasno odgovorili z »da«. Devet porotnikov je bilo mnenja, da tatvina ne presega vrednosti 4000 K, trije so glasovali za vrednost nad 4000 K. — Državni pravnik Bežek predlaga, da se obtoženec kaznuje po § 178. kaz. zakona z ječo od 6 mesecev do enega leta. Sodni dvor je obtožencu prisodil eno leto težke ječe.

Ukraden avtomobil. Vojaška letalska eskadrila se nahaja v Sp. Šiški; poveljuje ji poročnik Jožef Kos. Pri letalski stotniji sta bila kot civilista uslužbena Judevit Bartoniček iz Dunaja in Filip Rakovec iz Zel. Kaplje, in sicer prvi kot šofer, drugi kot sovoznik. Dne 16. decembra l. l. je imel Bartoniček službo; vozil je častnike v Evropo. Okoli šeste ure zvečer se je vrnil z avtomobilom nazaj v Šiško, kjer je slučajno naletel na Rakovca. Pristopil je k njima neznan mož, oblečen v usnjeno šofersko obleko in ju začel nagovarjati, naj mu pripustita avtomobil. Rakovec, kateri je bil precej vinjen, je bil koj zato in je Bartonička silil, naj se uda. Vsi trije so se podali v gostilno in se pogodili glede na avtomobil za 5000 K. Tulec je poplačal zapitek, naštel Bartoničku 5 tisočakov, se vsedel na avtomobil in se odpeljal z njim. Rakovec in Bartoniček sta se potem še tisto noč odpeljala v Celovec, med potoma so ju orožniki v Žihpoljah aretirali. Poročnik Josip Kos ceni avtomobil z vsemi pritlikinami na 180.000 do 200.000 K. Poizvedbe po neznanem kupcu avtomobila so ostale brezuspešne. — Porotnemu senatu je predsedoval predsednik dež. sodišča dr. Papež, votanta sta dvorni svetnik Andolšek in svetnik Pernuš, zapisnikar avskultant Dežela; obtožbo zastopa prvi državni pravnik dvorni svetnik Bežek, obtoženca zagovarja dr. Natlačen. Bartoniček se zagovarja nemško, češ, da slovensko ne zna. Obtoženca se izgovarjata eden na drugega, pripoznata pa, da sta avtomobil prodala. Nadporočnik Kos kot priča zaslišan, izpove med drugim, da je bil takrat on v Belem gradu, ko je bil avtomobil ukraden. Pove tudi, da zna Bartoniček perpektivno slovensko. Porotniki so na upostavljeni vprašanji soglasno potrdili, nakar je obsodilo sodišče Bartonička na 6 in Rakovca na 3 leta težke ječe.

Dijaški vestnik.

d Važna odborova seja Slov. dij. centrale se vrši v četrtek, dne 26. februarja ob 3. uri popoldne v Ljudskem domu II. nadst. Pridite vsi! — Predsednik.

d Dopisniki S. D. C. naj hitro pošljejo mesečna poročila in poročila za »Luč«! Nujno!

Orlovski vestnik.

Akademski Orel ima danes zvečer ob pol 8. uri fantovski večer. Prosim obilne in točne udeležbe. — Barle, predsednik.

Šentpeterski Orel vabi vse svoje članke, da se udeležijo v sredo dne 25. t. m. ob pol 8. uri zvečer fantovskega večera.

Škofja Loka. Nepričakovano veliko občinstva se je udeležilo na pustni tork zvečer lepe orlovsko prireditve. Tako dovršenih nastopov pa še nismo videli. Ločani, kakor ob priliki tega zabavnega večera. Proizvajale so se najtežje vaje s tako fine so, da smo se v resnici čudili hitremu napredku. Brez pretiravanja lahko rečemo: Čast in javno priznanje takim telovadcem in telovadkinjam! Na eni strani maskarada, ples in kapital, — na drugi pa požrtvovalnost, lastni trud in lastni uspehi! Kdor ni slep, lahko izpregleda!

Narodno gledališče.

Opera.

24. februarja, torek, Netopir. Abon. E.
25. februarja, sredo, Mignon. Abon.

B/2. 26. februarja, četrtek, Rigoletto, delav. pred. Abon. izven.

E/2. 27. februarja, petek, Rusalka. Abon.

C. 28. februarja, sobota, Netopir. Abon.

29. februarja, nedelja, Prodana nevesta. Abon. izven.

Drama.

24. februarja, torek, zaprto.

25. februarja, sredo, Beneški trgovec (v prid Udruženja igralcev). Izven ab.

26. februarja, četrtek, Brezdnó (uradniška predstava). Abon. izven.

27. februarja, petek, Na dnu. Abon. izven.

28. februarja, sobota, Kristalni grad. Abon. E.

29. februarja, nedelja popoldne, Pepelka. Abn. izven.

29. februarja, nedelja zvečer, Beneški trgovec. Abon. izven.

1. marca, ponedeljek, Beneški trgovec. Abon. D.

2. marca, torek, zaprto.

Prosveta.

pr »Velika garda.« Zadnji teden je v »Slovenskem Narodu« izšel z zvezdami posejan dopis »članov opere«, ki zavrača moj način kritike ter napada mojo osebo in potem še drugi, ki nam javlja obstoj »velike garde« in nje pripravljenost za eventualen nastop, a vsebuje poleg raznih očitkov, mnenja, ki so — kakor dopis ne pozabi omeniti — zgolj subjektivnega značaja in vsled njih izvora nestvarna, kakor sta dopisa v svojih trditvah sploh precej labilna. Abonenti, ki so dali v javnost drugi dopis, so bržkone združeni v eni osebi in so postavili tja v izjave svoje dvome, namigavanja ter poziv, da naj vlada tako nekako imenuje šefom ali morda tudi intendantom g. Rukavino, o katerem še nismo čuli, da bi v glasbi kaj vsaj solidnega napravil, bodisi produktivno, bodisi neproduktivno. Konec dopisa prinaša prošnjo, naj s svojo večjo roko in agilnostjo vodi našo opero »od stopnje do stopnje« — v popolno zadovoljnost za njim stoječe velike garde. (I) Pri tej priliki so prišle na površje prednosti sedanjega intendantu in šefa v neizčrpni meri in zato bo najbolje, da se v prvi vrsti bavimo s temi in šele v drugi vrsti z njega pomanjkljivo zmožnostjo. — Predlanskim je prišla v naše ljudi zavest, da je vsekakor treba tudi gledališča in se je torej gledališče tudi otvorilo. Nesreča je hotela, da je bil na podlagi ne vem kakšnih sposobnosti imenovan za intendant Franc Govekar. To je bil prvotni vzrok, da je prišel v poslovanje gledališke uprave nered, ki še sedaj ni izginil iz njega, zlasti zato, ker je za opernega šefa angažiral moža, kakor je g. Rukavina. S tem, je, kakor smo pozneje videli, potek dogodkov dan in to je tisto, kar moramo šteti med Govekarjeve najglavnejše zasluge. Zato se mu imamo torej zahvaljevati in potem pa morda tudi zato, da je iz tega, da se namerava gledališče otvoriti s »Prodano nevesto«, napravil tako stvar, da se je otvoritev za par mesecev zavlekla. Res je torej, da se imamo zahvaliti njemu, da se je gledališče otvorilo tako — kmalu. — No, in g. Rukavina je nadaljeval tako započeto delo in je posnel g. Govekarja v načinu poslovanja, kar ju veže neločljivo skupaj, kakor sta roko v roki prišla tudi v donis »velike garde«. Angažiranih je bilo

potem več nezmožnih pevcev, potem šef ni vedel kaj početi z zmožnimi pevci (Pirkova, Kovač, Vrhunčeva) in ko je postal intendant, je posnel po Govekarju še način sestavljanja repertoarja, kar oba strokovnjaka veže še ože. To je torej ona prednost g. Rukavine, ki je s trudom pomagal postaviti našo opero na noge. Kakor pravijo »člani opere«, mu moramo biti zato vsi hvaležni, ker je s tem dve leti neumorno deloval v prosep slovenske kulture. Bo že tako! Druga glavna prednost našega intendantu je, da propagira nemške opere. Težko je to razumeti. Če bi namreč šli s stališča, da izločimo glasbo nam najbolj sovražnih narodov, potem bo pač vsakomur jasno, da bi bilo treba izločiti baš ona dela, za katera hoče g. intendant po vsej sili biti specialist, to so namreč italijanska. Ker se pa ta dela pogostokrat igrajo, torej to ne more biti res in je tako postopanje popolnoma neutemeljen bojkot, s katerim se ne moremo spoprijazniti, ker tudi sovražstvo do enega rodu, ki ni potrebno in tudi ne odgovarja spravičnosti slovenske duše, katero so slovanski duhovi visoko cenili. V eni onih števil »Slov. Naroda«, kjer me učijo, kako naj pišem kritike, stoji tudi sledeče: »Germanska godba, opera in simfonija je danes v Parizu na vseh programih. Protesti proti Wagnerja so danes že nemogoči... Beethoven, Mozart, Schumann, Mendelssohn, Weber, Richard Strauss, Hugo Wolf, Johannes Brahms in drugi so danes v Parizu stalno na repertoarju.« Sicer pa je celo poglavje o propagandi nemških del od strani g. Rukavine le fraza, kar je razvidno že iz dejstva, da je v isti številki, kjer štejejo intendantu to postopanje v čast, priobčena kritika o vpriporitvi Straussovega »Netopirja«, ki je, kolikor nam je znano, že delo nemškega komponista, ne glede na to, da smo pred kratkim imeli priliko slišati pogosto proizvajanje »Bettelstudenta«. Gre torej le za bolj resne umetnine nemškega izvora, v katerih se g. intendant mogoče res čuti bolj nedomačega, dasi ravno ne moremo trditi, da bi se čutil v italijanskih domačega. To bi torej bile prednosti g. Rukavine. Dopis za g. intendantom stoječe »garde« ga pozneje skuša opravičevati v njegovem delovanju. Pravi, da stagnacija, ki vlada v operi, ni nastala vsled njegove nezmožnosti, ampak, da bode iskati vzroka temu v pomanjkanju notnega materiala, dekoracij, kostumov, rekvizitov in drugih podobnih stvari. Ali gotovo je le, da zaradi teh rekvizitov ni izostala vpriporitev nobenega naštudiranega dela, pač pa so se izborne dekoracije dale napraviti pri delih kakor so »Sanje« ali »Slovaška princeska«. Glede notnega materiala bi pa bilo nekako tako, da bi vladajoče stagnacije ne bilo, če bi se izkoristil sicer obubožani gledališki arhiv. Solistovci svoje vloge večinoma itak že znajo, ni tolika težkoča naučiti se dobre izgovorjave, ali razumem, da g. Rukavini to težko dene, ker je zanj samega velika ovira, če ne pozna jezikovnega naglasa, kar je za Neslovenca najvažnejše poleg izgovorjave nekaterih vokalov. Nikakor torej ne bi mogel soglašati s tem, da je ravno g. intendant oni, ki se trudi, da se opera izpopolni in nedostatkij odpravijo. Kaj zanimivo je, kakšno stališče zavzema »člani opere« do imenovanja šefov in intendantu. Njih mnenje je namreč, da bi prišle v poštev le »take osebe, ki so po volji večine gledališkega obojca.« Kdo je ta večina? Predvsem zbor in orkester. Kar bi torej ta dva hotela, bi se moralo zgoditi. Usoda slov. narodnega gledališča naj bi bila odvisna od teh dveh faktorjev. Jaz si mislim, da orkester ni soudeležen pri izdajanju onega dopisa. Če torej najboljši solisti tudi ne vedo o njem ničesar, potem ostanejo člani zbora tisti, ki zase zahtevajo označene pravice. Upajmo, da bodo merodajni faktorji že »volili«, kar »člani opere« prerokujejo, s tem bo ena zadev, ki se tičejo nas vseh, odložena tako, da si lepše rešitve ne bi izmislili niti Sebeljani. Če jih prekosimo, bo na vsak način treba zaznamovati en plus in tedaj bomo morali biti hvaležni tudi še »članom opere« za njih duhovito iniciativnost, ki bo merodajne faktorje pri imenovanju šefov ter intendantu rešila iz zagate. O ostalih točkah drugič.

Marij Kogoj.

pr Dom in Svet. Zadnje številke za lansko leto so izšle. To pot vidimo med sotrudnik zopet F. S. Finžgarja, ki je spisal lepo črtico »Polom«, ki se zdi kot finale onih vojnih slik, ki jih je spisal g. pisatelj med vojno. Dr. Pregeljev roman »Otroci solnce« je končan. Med novimi sotrudniki se je oglasil Peterlin Petruska z eno črtico in mnogimi pesmimi, Miran Jarc z eno pesmijo ter Ivan Zorec s črtico »Na polpotu«. Tudi Ksaver Meško je zastopani v vezani besedi in v prozi. Posebno bogat je zadnji del lista, ki prinaša obilo drobnega gradiva. List bo odslej izhajal redno, urejuje ga g. dr. Fr. Stelè. Prva številka prihodnjega letnika bo posvečena Ivanu Cankarju.

pr Večeri ob Lemanu. Poljski spisal Maryan Morawski S. J., prestavil France Fr. Stelè. Založila Jugoslovanska knjižar-

na. Krasno in globoko zamišljeno je delo poljskega prof. jezuita Marvaw-skega, vsekoli modernost, izrastlo takorekoč iz vsakdanjega življenja in govorenja. Naša družba, ki tako rada povdarja, da je brezverska, da je ne briga cerkev in ni, kar je nadnaravno, se takorekoč ne more odtegniti pogovoru o veri in cerkvi in njenemu stališču v javnem življenju in vedno in vedno razpravlja o tem vprašanju. Zdi se, da je to vprašanje kakor slaba vest, ki ji ne da mirovati in kljub temu, da neče, mora govoriti o njem, misliti o njem in pri tem, ko hoče vse svoje življenje urediti izven cerkve in njenih zahtev, je postalo življenje moderne družbe le iskanje in zopet iskanje tistega, kar je v cerkvi in njeni veri zavrgla. Družba, ki nam jo predstavlja Morawski, se je komaj sešla, obstoja iz nepoznatih ljudi najrazličnejših evropskih narodnosti, in vendar je njen prvi pogovor o veri, in o veri govore sedem večerov in vsak večer obdelujejo drugo versko vprašanje. Knjiga je prijetno pisana in ne preučeno, tako da zadovolji vsakega izmed nas. — Tako je pisal g. predstavljatelj v »Zori« 1918. l., ki se je že kot akademik lotil tega dela in ga je sedaj v dovršeni obliki podal slovenski javnosti. Zlasti inteligenca bo segla po tej knjigi, ki ji bo nudila najlepše večere. Postala ji bo dober prijatelj, ki jim govori odkritosrčno o tem, česar najbolj pogrešajo, o čemer ve sicer srce, a ga duh časa ne pusti do resničnega svobodnega utripa. V posvetilu na draga prijatelja pravi Morawski: mili in resni razgovori so, ki sem jih imel s teboj in z drugimi po svetu, ki podobno kot ti, iščejo resnice in so mi dali povod, da sem spisal to knjigo. — Iščem samo krajšega pota, po katerem bi mogli priti moderni duhovi do prepričanja, ki ga potrebujejo.

Želeli bi le, da bi bila knjiga priročnejše oblike, dasiravno jo vsebina sama po sebi vsposablja, da si jo bo omislil vsak izobraženec. A. K.

pr **Mladost**. Prva številka novega letnika je izšla v lepi novi obliki. Naslovno stran, vinjete in začetnice je narisal naš mladi umetnik g. A. G. Kos zelo posrečeno in mu delajo vso čast. Lepa je naslovna stran s telovadcem na dekorativnem ozadju, kot bi ga venčale iz cvetja, klasov in grozdja spletene peruti, ki ima v daljo vprte oči. Prav lepa je naslovna vinjeta, le škoda, da radi slabega papirja ne pride tako do polne veljave, kot bi morala priti. Ostale začetnice so originalno zamišljene in tvorijo njih ozadje telovadec v 25 različnih pozah. Toda ne samo vnanje, tudi notranje se je »Mladost« povzpela kvišku. Zanimiv je Fr. S. Finžgarjev govor: »Ali naj je Orel kulturna organizacija?« Lojze Kuhar prinaša »Pismo iz Pariza«, dr. Matije Justin piše članek »Naše telovadnice«. Bogate po svoji raznolikosti so rubrike: Drobntnice, Orlovski poročevalci, Naša šola, Časovni obzor, Omika in prosveta, Iz kraja v kraj.

pr **Trenutki oddiha**. Ta knjiga, ki obsega 190 strani, je izšla v Jugoslovanski bukvarni in stane 9 K 60 vin.; cena je za današnje razmere zelo nizka. Knjiga bo kot nalašč za naše ljudstvo. Na prvem mestu prinaša zanimivo Finžgarjevo burko »Vse naše«. Ostala vsebina so različni kratki prevodi slavnih pisateljev Tetmayra, Prusa, Aharoneana, Becquerja, Brandina itd. Knjigo toplo priporočamo.

pr **Divji lovec**. Narodni igrokaz v štirih dejanjih. Spisal F. S. Finžgar. Ta lepa Finžgarjeva narodna igra, ki se je silno razširila med našim ljudstvom, je izšla v drugi izdaji, da jo bodo naši odri zopet lahko dobili na razpolago. Knjižica stane z vsemi dokladi vred 7 K 20 vin. Toplo priporočamo. Želimo le, da bi naša knjižarna izdajala primerne ljudske igre (izvirne in prevode) bolj pogosto, ker ljudski odri povprašujejo po njih.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Fellerjev pravi Elza-fluid 6 dvojnatihi ali 2 velikih specialni steklenici 27 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 5 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red 6 skatljic 12 K. — Omot in poština posebej, a najceneje! Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. B

Išče se družinska kuharica poštena, zanesljiva, z dobrimi izpričevali, za gorično na Gorenjsko. Kje pove uprava »Slovenca« pod št. 682.

Preklic. Podpisana preklicujem vse žaljive izmišljene govornice, katere sem govorila 19. feb. t. l. v »Ljudskem govoru« pri uprizeritvi predstave Divjega lovca proti dotičnemu gospodu in gospodini, in se jima prav uljudno zahvalim, da sta odstopila od tožbe ter mi vrnila stroške. Za to pa darujem ljudski mudi druži 50 K. R. Suga.

pr **»Zveza Narodov«**. Sestavil Ant. M. Petrinčič. V lastni založbi. 40 strani. 1919. — Brošura ima namen vzbuditi zanimanje širše javnosti naše države za Zvezo Narodov, ima torej propagatoričen namen in je za to svrhu spretno sestavljena. V kratkih, za hipno informacijo zadostujočih odstavkih poda avtor zgodovinski pregled o mirovnem gibanju, potem pa nekatere glavne točke v načrtu statuta o Zvezi Narodov, ki ga je izdelala pariška mirovna konferenca. Utopija bi bila misliti, da je s tem dogovorom možnost vsake bodoče vojske izključena. Velikega pomena pa je vsekakor ta prvi korak, kateremu bodo morali seveda slediti še drugi manjši koraki, da se odpravi dosedanja brezvestna mednarodna anarhija, v kateri je bilo vsako malenkostno sporno vprašanje pripravno, da povzroči izbruh vojne. Namesto te anarhije mora stopiti »organizovana moč združenih kulturnih narodov, utemeljena na pravni podlagi«. G. avtor pravilno povdarja, da je uspešno delovanje Zveze Narodov (ki ni le zveza držav) možno le pri najširšem sodelovanju narodov. Opozarja na veliko število društev v skoraj vseh državah, ki se bavijo z mirovno organizacijo; dodan je brošuri imenik teh društev. Ta društva so zelo važen faktor v razvoju ideje o ligi narodov, ki se bode mogla udeleževati le takrat, ako se zaduši vsak imperializem s tem, da se pri vseh narodih razširja in uglašja načela pravičnosti. Vsakemu, ki se zanima za to veliko svetovno kulturno gibanje, bodi ta prva v slovenskem jeziku o Zvezi Narodov pisana knjižica priporočena. Pripomnim pa sledeče: v brošuri je v francoskem jeziku ponatiskan prvotni od komisije mirovne konference izdelani načrt, ki pa je bil pozneje znatno spremenjen. Definitivni pakt, kakor je sedaj uvrščen v vseh v Parizu sklenjenih mirovnih pogodbah, se glasi malo drugače. Stališče v prvem načrtu nekako kot »minores gentes« tretiranih malih držav je sedaj vsaj nekoliko izboljšano. Univ. prof. dr. Pitamic.

pr **»Obrtno pravo in delavsko zavarovanje«**. Sestavil dr. Bogomil Senekovič. Izdal in založil Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani. 362 strani. 1919. — Važen pogoj za napredek našega naroda je poznanje zakonov, pod katerimi živi, zlasti predpisov, ki se tičejo gospodarskega življenja. Uradna izdaja zakonov je ali težko dobiti ali predraga, da bi si jo revnejši sloji nabavili ali pa pisana v nerazumljivi slovenščini. Sploh pa čitanje paragrafov ni poseben užitek za nejuriste. Radi tega so nujno potrebne popularne izdaje, ki so vsem razumljive, ki pa so obenem popolne in zanesljive. Tem zahtevam zaščita povsem predležeča knjiga, ki obdeluje na poljuden način in v lepem slogu za široko plast našega ljudstva važni predmet obrtnega prava (obrti red, predpisi o obrtnem nadzorstvu in nedeljskem počitku) in delavskega zavarovanja (zoper nezgode in zoper bolezen). Posebno zanimiv je zadnji odstavek »Urad za pospeševanje obrti kraljestva SHS v Ljubljani«, ki kaže, kako je naše obrtno združenstvo napredovalo in v kako veliki meri bi se dala naša obrt — posebno domača — še dvigniti s spretno organizacijo. Precej komplicirana snov je sistematično razpredeljena, prirojena na razmere v Sloveniji; vpoštevane so novejša navedbe (n. pr. izjemna določila o nastopu obrtov za vojne udeležence in poškodovance); težje razumljiva določila so pojasnjena po primerih. Vidi se, da je avtor praktično dobro izvežban in znanstveno izobražen jurist; zadene jedro in bistvo posameznih določil in se ne ustavlja pri malenkostih. Z eno besedo — poljudna knjiga v najboljšem smislu, katero našim uradnikom, obrtnikom in delavcem prav toplo priporočam. Tudi študentom bode koristila kot učna knjiga — vsaj za začetek. Želeti bi bilo, da izide kmalu iz peresa g.

avtorja na široki pravno-znanstveni podlagi izdelan sistem obrtnega prava.

Univ. prof. dr. Pitamic.
pr **Nova nemška opera**. Znani nemški komponist Schrecker je spisal novo opero, katere premijera se je vršila v državni operi na Dunaju te dni. Opera se imenuje »Zaznamovani«.

Gospodarstvo.

g **Učite se novih modnih tehnik!** Na osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg, to je v poslopju Kmetijske družbe v II. nadstropju, bodo naše slovenske učiteljice začele poučevati s 1. marcem nove modne tehnike in sicer filet, toledo in dela iz bisernic, tudi vezene se bo gojilo praktično z uporabo narodnega ornameta. Vsem našim ženam in dekletom se nudi lepa prilika, da se nauče ene teh tehnik, katere bodo lahko izvrševale kot ženska domača obrt v prostih urah doma. Ročno domače delo, ki bo blažilo srce in bistrilo um, bo tudi donajalo gmočno korist. V sedanjih težkih časih, ko draginja še vedno bolj narašča, pride našim ženam in dekletom vsak vinar prav, ki si ga morejo na pošten način zaslužiti in če je to tudi le uspeh par ur dnevnega dela. Delo je tudi najboljši zdravilo proti novodobnemu, srce in dušo uničujočemu dolgočasju in brezbriznemu, hude posledice rodečemu pohajkovanju. Žene in dekleta: »Brez dela ni jela!« Zavod bode skrbel za primerna naročila in za poštene, sedanjemu času umerjene cene. Prvo je treba, da se tehnike temeljito naučite! V osrednjem zavodu za žensko domačo obrt se bodo otvorili s 1. marcem polagoma učni tečaji za imenovane modne tehnike, v kolikor bo na razpolago tvorivo in delavski pripomočki. Pouk v posameznih tehnikah bo trajal štiri mesece in sicer od 8. do 12. in od 14. do 17. ure vsak dan, torej dopoldne štiri in popoldne tri ure. Z ozirom na gospodinjstvo v domači družini, se olajšuje ženam in dekletom obisk tečajev s tem, da zamorejo iste tudi le po nekaj ur dnevno obiskavati, ako jih zadržujejo družinske razmere. Pouk je brezplačen in obiskovalke tečajev dobijo zastoj za pouk potrebno tvorivo, vzorce in delavske pripomočke. Za obiskovalke revnih slojev se bo po možnosti skrbelo za primerne podpore. Vse dni do 1. marca se bo vršilo vpisovanje žen in deklet na Turjaškem trgu št. 3, II. nadst. osrednjega zavoda za žensko domačo obrt od 9. do 12. ure dopoldne. V učni sobi zavoda so razstavljeni izdelki v imenovanih tehnikah. Skromno razstavo si lahko ogleda vsakdo od 9. do 12. in od 14. do 17. ure, vstop je prost od torka naprej. Nove tehnike so velikega pomena ne le za Ljubljano, ampak tudi za druga mesta in trge v Sloveniji.

g **Osrednji zavod za žensko domačo obrt**. V nedeljo popoldne je predaval g. nadzornik Vogelink o ženski domači obrti, v poslopju, kjer je nastanjena Kmetijska družba (Turjaški trg). Opisal je razne tehnike, in dal na ogled krasne izdelke idrijskih čipk, toledo, file, izdelke iz bisernic itd. Poročal je, koliko lepega, postranskega zaslužka so dala ta dela našim pridnim ženam in dekletom. Samo idrijskih čipk se je pred svetovno vojno prodalo za več kot dva milijona kron. Sai so se prodajale po vsej Evropi in tudi Amerika je bila dobra odjemalka. Še v vojnem času je bilo toliko naročil, da se je porabila vsa ogromna zaloga materiala, kar ga ni zaplenila avstrijska vojaška oblast. Vsled tega se je moralo delo prekiniti. Gosp. predavatelj pa je izrekel npanje, da dobimo v najkrajšem času zopet potrebni material, in z delom bo možno zopet pričeti. — Ker je treba, da se tudi v didaktičnem oziru zboljša ta naša ženska obrt in se poleg domačih tehnik uvedejo tudi razne druge tehnike, se otvo-

ri že s 1. marcem t. l. tozadevna šola. — Predavanje je bilo velezanimivo, in občinstvo mu je sledilo z velikim zanimanjem in vidnim zadovoljstvom.

g **Obrtniške potrebščine**. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima za oddati 3 kompletne aparate za avtogensko varenje. — Nadalje ima tudi ponudbo za večjo množino spiralnih svetrov za obdelovanje železa. Kovinarji, ki se interesirajo za ta material, naj se priglase ustmeno ali pisмено pri omenjenem uradu.

g **Gospodarsvena vrednost Plitvič. kih jezera** (gospodarska vrednost Plitvič. kih jezer). Pod tem naslovom je izšla zanimiva knjižica, ki jo je spisal znani poznavalec liških razmer in Plitviških jezer prof. Franič, a izdal jo je kot prvi zvezek svoje »Privredne biblioteke« trgovski list »Jugoslav. Lloyd«. Plitviška jezera so bila doslej samo naš biser prirodnih krasot, a po razlagi prof. Franiča so ta jezera naravnost neizčrpen virec prirodnega bogastva, ki ga krije v sebi doslej revna in zapuščenata Lika. Cena brošure je 5 K. Naroča se po vseh večjih knjigarnah v Zagrebu in pokrajini.

Aprovizacija.

a **»Samopomoč«** v Ljubljani. Cenejša moka na rumeno izkaznico, ki se dobi v mestnem aprovizacijskem uradu (Galletova hiša, pritlično na levo) vsak dan dopoldne, se bo nakazovala v »Samopomoči« za mudnikom še dne 27. in 28. t. m. od 8. do pol 12. ure dopoldne in od 2. do pol 5. ure popoldne. Obenem dobe zamudniki pri tej priliki tudi usnje, ako ga še niso prejeli.

Dežnik je nekdo v soboto zvečer pozabil v knjižnični dvorani Jugoslovanske tiskarne. Dobi se tam.

Išče se Branko Korić, učiteljskičnik, rojen l. 1902, ki je odšel leta 1919 iz Koprja v Jugoslavijo. Njegov naslov naj se javi »Posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani.«

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI priporoča:

Pogačnik Josip: Missa St. Jozephi za mešan zbor. Part. 4.80 K, glasovi po 1.—K. — Vseskozi prav lepa in lahka maša; manjšim zborom še posebno priporočljiva.

Ferjančič Franc: Litanijske svertega Jozeфа, izvod 1.20 K.

Sicherl Josip: Litanijske sv. Jozeфа, izvod 70 vin.

Foerster Anton: Cantica sacra III. del za moški zbor, 7.20 K.

Grum Anton: Cerkevna pesmarica za moški zbor, 7.20 K.

Foerster Anton: 12 raznih cerkvenih pesmi za mešan zbor (tudi tro- ali dvoglasno z orglami), 7.20 K.

Nove knjige iz založbe Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani:

F. S. Finžgar: Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. Cena z draginjsko doklado vred 7 K 20 vin.

Poljanec: Trenutki oddiha. Vsebine: Finžgar: Vse naše. Burka čnođejanka. — O Valčakovih Zofki. Novela. — Boleslav Prus: Iz starih egipčevskih legend. — Džavo: Armenska povest. — Haj, Armenska povest. — Zlata zapestnica, Španska legenda. — V ječi, Armenska povest. — Brandis, Očiščena. povest. — Becquer, Pasijonka. Španska povest. — Maroisov božični večer. — Cena z draginjsko doklado vred 9 K 60 vin.

Morawski-Stele: Večeri ob Lemanu. — Cena vezani knjigi z draginjsko doklado vred 19 K 20 vin.

Gospodična - učiteljica išče stanovanje, vanja če mogoče s hrano pri kaki boljši rodbini v sredini mesta. Naslov pove upravnistvo pod št. 715.

RAZNAŠALKE SE SPREJMEJO!

Izurjena BLAGAJNICARKA, kontoristka se sprejme, če pri nekem večjem podjetju v Ljubljani. Pisemne ponudbe — samo starejših moči — je nasloviti pod »Vstop takoj 714« na upravnistvo lista »SLOVENEČ«.

Išče se: **deklet** (gdča) iz dobre kmetijske družine, ki bi se sprejela v kmetijsko delo, 1-2 služkinji in blazencem. Vseposrednik nad Ljubljano z domaljskim imetjem in s stalnimi mesečnimi dohodki. Ponudbe s podatki sprejema upravnistvo tega lista pod št. »VELEPOSESTNIK« št. 720.

Proda se **koza** in **kozel**. Fužine mlada breja. D. M. P.

Proda se posestvo, arondirano, v najlepši legi. Naslov pove uprava Slovenca pod 705.

Obl. konces. informacijski zavod Drago Beseljak Ljubljana Čankarjevo nabr. 5 dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno cene zmerne. 6135

Kina-železnato vino lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, Dunajska cesta. Krepi malokrvne, nervozne, oslabele, odrasle in otroke. — Naročila proti povzetju.

Vreče vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma J. Kušan, Kranj, Gorenjsko.

Išče se za grad bilance zmožni VODKINJA. Ponudbe na naslov: Kajtna, Jesenice, Dolenjsko.

Proda se še popolnoma nov likalni stroj, za svetlo in splošno likanje. Izvise se Hilšarjeva ul. 7/II. vrata 13. pri g. Pernus.

Proda se dobro ohranjeno moško kolo vprašati pri A. M. Zrinjskega ul. 7/II.

Išče se URTNAR in sicer starejši samski ali ali pa oženjen brez otrok v trajno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 711.

Cigaretni papir sledeče vrste: Golub, Club, Abadie, in Samum priporoča na debelo »URANUS-PAPIRNICA«, Ljubljana, Mestni trg 11. 418

Stike za legiti macije izvršuje najhitreje Hugon Hibser, Ljubljana, Valvazorjev trg 7. Nasproti Križanske cerkve.

La bukovno OGLJE več vagonov se odda Regove & Komp. Kolodvorska ul. št. 31 v Ljubljani.

IŠČEJO SE za takojšen nastop

KLJUČAVNIČARJI za stiskanje in rezanje orodja (Schnitt-u. Stanzerwarenmacher). Ponudbe naj se pošljejo na: Kranjsko tiskarno, I. ezus 1 bravarske robe v KAMNIKU.

LES. Kupim hrastove, smrekove in bukovne blode za žago. Ponudbe s ceno na naslov: IVAN SAVA, tovarna paketov in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4a.

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

BORZNI MEŠETAR
Vučković Dragan, Zagreb, Sv. Duh 19. — Brz.: Vučkov. Tel. 7—17.

BRIVNICE
Zajc Fran, Dunajska cesta 12.

DOBAVA IN POKLADANJE PARKETOV
Šokal Anton, Ambrožev trg 9.

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajc A., Linhartova ulica 4.

GOSTILNE
Ložar Jernej, Sv. Petra nasip 19.

GRAMOF. IN GODBENI AVTOM.
Rasberger A., Sodna ulica 5.

Naročajte „Slovenca“!

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, I. Ljublj. javno sklad., Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KAVARNE
»Zvezda«, Ivančič J., Kongres. trg.

KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE
Jugoslav. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigoveznica K. T. D., Kopit. ul. 6.
Pajk Fr., Cankarjevo nabrežje 25.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.

KROJAČI
Gestrin Ferd., Poljanski nasip 8.

LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE
Petkosić Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MIZARJI
Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Židovska ul. 8 in 7.

MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

OPTIKI
Jurman Karol, Selenburgova ulica.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.

PODOBARJI
Pengov Ivan, Kolodvorska ul. 20.

POPRAVILA GRAMOFONOV IN GODBENIH AVTOMATOV
Rasberger A., Sodna ulica 5.

RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

ŠPEDIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOVINE S KLOBUKI
Cadež Gvido, Mestni trg 14.
Soklič J., Stari trg 4.

TRGOVINE S PAPIRJEM
Prodajalna K. T. D., Kopitar. ul. 2.
»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNEN. MIKUŠ L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ZELEZ. IN POLJED. STROJI
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

ZALOGE POHIŠTVA
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

ZAJUTRKOVALNICE
Grošel T., Poljanska cesta 7.

ZOBOTEHNIKI
Zobni atelje F. Palovec, Dalmatin. ul. 5, poleg Kmetске posojilnice.

Dobro izvedena mešana stroka iz ljubljane ali okolice. Zmožna je slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. Naslov se poizve pod šifro POSTENA PRODAJALKA 737.

Dobro izurjena prodajalka, namostojna moč, galantijske ali mešane stroke, se sprejme v boljšo trgovino. Prednost imajo one, koje so zmožne pisarskega dela in če mogoče tudi laškega jezika. Istotam se sprejme zanesljiva blagajničarka majša moč. Le resne ponudbe pod trajna služba 686 na upravnistvo.

Hlode (krlje)
deske in trame iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba IMPEX v Ljubljani, Krekov trg 10.

OPEKA
se išče za nakup. Cenj. ponudbe pod šifro „OPEKA 823.“ na Blocknerjev anončni zavod. Zagreb. Jurjevska ulica šte. 31.

Na drž. poses.vu v Mali Loki se sprejme v marcu in aprilu t. l. več krepkih dečkov **kmetijskih vajencev** v dveletni, praktični kmetijski pouk. Polasnila daje Oskrbništvo drž. poses. v Mali Lok p. Vel. Loka, Dol.

„NADA“
tvornica dvopeka
Neumann i dr. Zagreb
Proizvaja: Kekes, bliskvit, dvopek i razno pecivo za čaj, Zaslopnik za Kranjsko
L. JEŽEK
v Stritarjevi ulici šte. 7.

3 rodbine skupno iščejo stanovanje
obstoječe iz 6—7 sob. kuhinje, kopalne sobe, vsemi pritliklinami ter električno razsvetljavo v mestu ali na periferiji Ljubljane, za takoj ali pozneje. Oskrba z kurjavo in posebna nagrada dotičnemu, ki stanovanje oskrbi, zagotovljena. — Sporočila se prošijo pod »Kurjavo« na anončno ekspedicijo Al. Matešić, Ljubljana, Kongresni trg 3

Velja kot osebno naznanilo.
Hugo Casagrande
uradnik SMS Žitnega zavoda
je podlegel zavrtni bolezni, previden s svetimi zakramenti, v sredo, 18. februarja v Zomboru (Bačka, star komar 36 let. Pokojnikovo truplo so prepeljali v Ljubljano. Pogreb se bo vršil iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na grobišče pri Sv. Križu v torek, 24. februarja ob pol 5. uri popoldne.
Klanjajoč se sklepom Božje previdnosti naznanjamo to usodno novico sorodnikom in prijateljem ter priporočamo pokojnika v molitev in blag spomin.
V Ljubljani, 22. februarja 1920.
Julij, Egon in Maruška, Milka roj. Lavrenčičeva, otroci.
Družine:
Casagrande (Gorica in Dunaj), Lavrenčič (Vič, Ljubljana in Gorisko), dr. Brecej (Ljubljana in Mülbauer (Kufstein).

Brez posebnega obvestila.
V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš srčno ljubljeni, nepozabni soprog, ožir. oče, stari oče, svak, tast in stric, gospod
Fran Vičič
poduradnik južne železnice v pok.
včeraj, dne 22. februarja ob 11. uri popoldne nenadoma preminul.
Pogreb nepozabnega rajnega bo v torek dne 24. t. m. ob 2 uri popoldne iz hiše žalosti, Resljeva cesta št. 24, na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 23. februarja 1920.
Frančiška Vičič roj. Šenk, soproga.
Ana Adamič, Ivanka Stegnar, Ivan, Vera in Fran Vičič, otroci.
Fran Adamič in Vinko Stegnar, zeta. Marija Vičič, snaha.
Vnuki in vnukinje ter ostali sorodniki.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

POZOR!
Pomaranče in limone
ima vedno v zalogi M. Stele, Pogačarjev trg.

Miši podgane
stenice, ščurki.
v vas golazen mora poginuti, ako porabite moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim mišim K 7, za podgane in miši K 7; za ščurke K 8; tinktura za stenice K 7; uničevalce moljev K 6; prasek proti mrčesom K 6; maslo proti ušem pri južeh K 4—5; maslo za uši pri žitih 4—5; prasek za uši v obliki in perilu K 6; tinktura proti mrčesom na sadju in zelenjavi; inšicev rastlin K 6; Prasek proti mravljam K 6 — Pošlila po povzetju Zavod za eksport M. Jünker, Petrinjska ulica 3, Zagreb 39. Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Več starih oljnatih slik
in okvirjev je naprodaj; ogledajo se lahko pri slikarju M. Trpanu, Elzabe na cesti št. 3 na dvorišču l. nadstr. Istotam se popravljajo, snažijo (restaurirajo) stare slike kakor tudi izvršujejo nove cerkvene, pokrajinske in portretne slike.
Prispevajte za sklad V. L. S.

Zahvala.
Za mnogostransko nam izkazano ob smrti naše nadsvetljubljene in nenadomestljive soproge, mamice hčerke in sestre gošpe
Ivanke Schweiger roj. Trampuš
soproge orož. stražn.
izrekamo vsem najsrčnejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo proč. duhovščini, gosp. kapetanu Jankotu Bedenk, poveljniku 1. orož. čete, poročniku Ivanu Erker in Franju Cvirnu ter vsem, ki so spremlili nepozabno rajnico na njeni zadnji poti.
Seničica pri Medvođah, dne 23. februarja 1920.
Zalujoči rodbinki:
Schweiger in Trampuš.

GARJE
srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duba in ne maže perilo. I lonček za eno osebo po pošti 7 K poštne prosto. — Prodaja in razpošilja lekarna Trukóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1631

KUPUJEMO LOKOMOBILLO
20—30 HP. Cenj. ponudbe pod šifro „Ciglana 823.“ na Blocknerjev anončni zavod. Zagreb. Jurjevska ulica šte. 31.

Og as odprave »JADRAN« Maribor.
Sol
cele vagone odda: Importna in eksportna tvrdka
Ferdo Sert, Maribor, Koroška cesta 21.
Brzovjav: SERT, Maribor. — Telefon interurban št. 265.

Brez posebnega obvestila.
Marija Hitti naznanja v svojem in v imenu svojih otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znancem erde pretresujočo vest, da je njen iskrenoljubljeni, nenadomestljivi dobri mož ožir. oče, gospod
Fran Hitti
trgovec
včeraj, 22. t. m. po kratki mučni bolezni mirno preminul.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek 24. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti Martinova cesta 2 na pokopališče k sv. Križu.
V Ljubljani, dne 23. februarja 1920.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Sprejme se šivati na dom za nekaj časa. Poizve se v trgovini Albine Samiec, Sv. Petra c. 55.

Novodošlopripravo KADILO
se dobi v vsaki množini po nizki ceni pri svečarju J. KOPACU v Ljubljani, GOSPOSVETSKA CESTA številka 90.

Kupujemo v večjih množinah
žgano apno
Ponudbe pod šifro „Apno 823.“ na Blocknerjev anončni zavod Zagreb. Jurjevska ulica št. 31.

Žitni zavod javlja žalostno vest, da je naš neumorno delavni, pri vseh tovariših in znancih obče priljubljeni uradnik, gospod
Hugo Casagrande
vsled španske bolezni dne 18. februarja t. l. v Somboru, previden s tolažili svete vere, preminul.
Truplo pokojnika so danes prepeljali v Ljubljano in se vrši pogreb dne 24. februarja ob pol 5. uri popoldne iz kapelice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.
Blag mu spomin.
V Ljubljani, dne 23. februarja 1920.
Vodstvo zavoda.

Odvetnik dr. Josip Sajovic

je otvoril pisarno

v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 8
nasproti hotela Štruhelj (v družbi z
odvetnikom dr. Josipom Hacinom).

Rum in slivovko

izvrstno blago, nadalje kava, čaj, kadilo, milo,
sveče, yazelina, biks, različne dišave, kakor
vse drugo špecerijsko blago vedno v zalogi na debelo
in na drobno po najnižjih dnevnih cenah pri trvdki:

Ivan Perdan v Ljubljani.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in
je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad
1 milijon enotstotih kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke
in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension
„SPERANZA“
„IMPERIAL“
Opatija.

Sanatorij in veliko
morsko kopališče
„THERAPIA“
Crikvenica.

Palace-Hotel
„MIRAMARE“
Crikvenica
Telefon interurb. 11.

Hotel-Pension
in morsko kopališče
„JADRAN“
Sušak-Reka
Telefon interurb. 2-14

Vsi hoteli in sanatoriji so samoder-
neje in z vsem komfortom urejeni.
Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skozi
celo leto. — Vse narobe premeta in
daje pojasnila za Crikvenico: uprava
hotela „MIRAMARE“ v Crikvenici;
za Novi: uprava hotela „SAN-MARINO“
v Novim; za Sušak:
SREDIŠNJI URED DRUŠTVA,
SUŠAK-REKA.

Hotel Pension
„SAN-MARINO“
Novi Vinodolski
Telefon interurb. 5.

Hotel-Pension
in morsko kopališče
„JADRAN“
Bakar.

Naslov za brzojave:
Jadransko društvo Sušak-Reka.
Interurban telefon št. 9-8-9.

Hotel-Pension in ve-
liko morsko kopališče
„LISANJ“
Novi Vinodolski.

Naročajte „Slovenca“!

Domaća tvornica rublja d. d.

ZAGREB, Jelačićev trg št. 2, I. nadstropje

nudi trgovcem samo na
debelo

moško perilo

kakor razne vrste srajc,
spodnjih hlač, spalnih srajc,
mehkih manšet in mehkih
ovratnikov.

blagovni oddelek

priporoča svojo bogato za-
logo vsakovrstnega

manufakturnega blaga

kakor angleško tkanino,
podlogo, svilo, šifon, kre-
ton, cefir, bombaževe in
nitkaste tkanine itd.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

a. VIII. 717/18/26.
Dne 9. marca 1920 ob 10. uri
dopoldne se bode vršila prost-
voljna sodna

javna dražba

parcele 492 (njiva in travnik) od
zemljišča umrlega Franceta Stu-
den iz Tacna 23. na licu mesta.
Dražbeni pogoji: pri okrajnem
sodišču v Ljubljani, soba št. 33.

Okrajno sodišče Ljubljana,
odd. VIII, dne 19. svečana 1920.

TRAPIST. SIRA

pošlje s pošto in železnico
a K 46.— Centralna mlje-
karna V. Mokrović, Zagreb.
Ber. slavičeva ul. 16.
Zaradi hitrejšje odpreme
prosim denar naprej poslati.

Kupijo se

dvokolesa

rabljena, tudi pokvarjena, s valni in
pisalni stroji motorji, avtomobili,
Trgovina z različnimi stroji Ljubljana.
Stari trg 28.

Znamke

jugoslovanske, posebno one z vti-
som, kupi
Theodor Heiges, Frankfurt a. M.
Niddastrasse 83.

Avto- PNEŦMO (gumi)

Pielli
Michelin
Goodrich
dobavlja
tako

J. GOREC,
Ljubljana.

Ia bosanske slive

v zabojih po 15 kilogr.

Kavo
Čaj
Čokolado
Kakao
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Šampanjevec
Namizna vina
Mandelne
Rozine
Paradižnike
Dišave

razpošilja po celem kra-
ljestvu od 5 kg naprej
poštne prosto

Josip Fabiani
Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Modni salon Nina Pressl potrebuje
tako več izurjenih
šivilj
za dobro plačilo. Vpraša se: Sv. Petra
cesta št. 20. I. nadstropje.

KOLESA

rabljena kupuje
J. GOREC, LJUBLJANA, Gosposvetski
cesta št. 14.

Štev.: 52/pres.

Razpis.

Gradbena direkcija za Slovenijo v Ljubljani razpisuje
tri mesta gradbenih adjunktov
in
tri mesta gradbenih oficijalov.

Pravilno kolekovane prošnje, katerim naj bodo dodana
spričevala, krstni list, curriculum vitae, dokazila o jugoslo-
vanskem državljanstvu, znanju jezikov in eventualni dosedanje
praksi je vložiti

do dne 1. marca 1920

pri gradbeni direkciji za Slovenijo.

Pripominja se, da se bo ozirala deželna vlada pri oddaji
prvih treh mest le na akademike in pri oddaji drugih treh
mest le na absolvente višjih obrtnih šol ali sorodnih tehničnih
učilišč z višjo izobrazbo.

Mesta gradbenih adjunktov so sistemizirana v X., mesta
gradbenih oficijalov v XI. čin. razr. Po zadovoljivem enoletnem
službovanju se bodo zasedla definitivno z istočasno pomak-
nitvijo v IX. oziroma X. čin. razr.

V Ljubljani, februarja 1920.

Gradbeni direktor:
Ing. A. Klinar.

FRANC SWATY, Maribor

tovarna umetnih brusilnih kamnov
in kamnov za brušenje britev.

Tovarna ustanovljena leta 1879.

priporoča za razprodajo svoje prvovrstne izdel-
ke, kakor: Alumin, Diamond, Swatyn brusilni
kamen za brite in kirurške instrumente, ka-
teri prekaša najboljše belgijske brusilne kamne.
Dalje bruse za orodje znamke »Rapid« v vseh
trdotah, bruse za kose, Carborundum Elektrit,
najboljši brusilni kamen sedanosti, ter vsako
množino la ploščic za brušenje žag iz zajamče-
no pristnega šmirglja in Rogaškega naravnega
kamna v vseh velikostih.

Cenik zastoj in brezplačno.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

življenska zavarovanja.

Sprejema: V življenjskem oddelku: zavarovanja na dožive-
tje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto,
rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.
V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in
nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju,
strelji in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg 33.

Skaboform se zopet dobi!

proti srbečici, garjam,
lišaju, kožn. izpuščajem
zahtevajte v Vasi najbližji

lekarni priznane in zdravniško priporočene

Dr. FLESCH-evo izvirno SKABOFORM-MAZILO.

Ne maže, ne barva, brez duha. Dobiva se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:

Rihard Sušnik »pri zlatem jelenu« IV., Marji trg.

Spedijski oddelek.

Prevažanje vsakovrstnega blaga na Maribor-
skem trgu, spedicija vseh vrst, zacinjanja,
prevozi z nabiralnimi vozovi na vse strani,
selitve s patentiranimi vozovi, vskladiščenje
raznega blaga in pobištva.

Največje domače podjetje v Jugoslaviji

„BALKAN“

Trgovska, špedicijska in komisijska del. d. MARIBOR.

Pisarna Reiserjeva ulica št. 1. — Telefon interurban št. 375.

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi trdkami.

Blagovni oddelek.

Prodaja vsakovrstnega kolonijalnega blaga na
debelo, import ter eksport, prekmorske kupčije.

Komisija.

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.